Kur'ân'da evrenin sonu

Evrenin Sonu Hakkında 3 Hipotez

Kur’ân pek çok âyette Kıyâmet gerçeğinden bahsetmektedir. Bu senaryo sûreler arasında anlatılmaktadır. Biz de bu sûrelerdeki âyetleri inceleyerek bilim ile karşılaştıralım. Bunun için ilk önce bilim evrenin sonu hakkında ne diyor buna bakalım. Bilim adamları evrenin sonu hakkında üç hipotez sunmaktadır.

Bunların ilki büyük çöküş (Big Crunch) teorisidir. Şu anda evren artan bir hızla genişliyor. Geçmişte ise yavaş bir hıza sahipti. Eğer gelecekte evrenin hızı tekrar yavaşlarsa kütle çekim kuvveti baskın gelip evrenin tekrar içine çökmesini sağlayabilir. Bu yaklaşıma göre evren sürekli genişliyor ve bu genişleme bir gün son noktaya ulaşacak. Son noktaya gelecek büyümeden sonra ise evren içine çökecek ve yok olacak. [1] Bu olay büyük sekme (Big Bounce) ile devam edebilir. Büyük sekme teorisine göre evren çöktükten sonra yeni bir büyük patlama ile evren yeniden var olacaktır. [2]

Bahsettiğim hipotezlerin ikincisine büyük donma (Big Freeze) adı veriliyor. Evren yaşlandıkça içindeki entropi artmaktadır. Evren normal bir genişlemeyle devam edip maksimum entropisine ulaşınca, hareket etmek veya yaşamak için bütün termodinamik enerjisini kaybetmiş olacaktır. Böylece büyük donma gerçekleşecektir yani evrendeki her yer aynı sıcaklığa sahip olacaktır. Bu termik bir ölümdür. [3]

Bu teorilerin arasından en çok destekleneni büyük yırtılmadır (Big Rip). Bilim insanlarının tespitine göre evrenin genişlemesini sağlayan beklenmedik muazzam bir kuvvet var, tam olarak ne olduğu bilinmediği için buna karanlık enerji deniyor. Yine bu kuvvete karşı evreni birbirine kenetlenmiş bir örüntü halinde tutan da bir madde var, bu maddeye de karanlık madde deniyor. Karanlık maddenin evrenin her yerinde olduğu ve evrendeki maddeleri yani yıldızlar ve galaksileri bir arada tuttuğu biliniyor. Karanlık maddedeki olası bir yırtılma ise galaksileri ve yıldızları bir arada tutan bağın yırtılması demek ve bütün galaksilerin ve yıldızların birbirleriyle çarpışıp saçılması anlamına gelir. Yeni anlaşılan bazı gerçeklere göre evren karanlık enerji tarafından genişlemeye zorlandığı için bir gün bu karanlık maddenin dokusu yırtılacak veya çatlayacak, böylece evrende önce yıldızlar dağılacak, galaksiler dağılacak hatta atomlar bile bir arada duramayıp sonunda atomlara kadar her şey birbirinden ayrılacak. [4]

Kur’ân’da Büyük Parçalanma

Kur’ân’ın hangi teoriyi desteklediğini görmek için âyetleri analiz edelim: İnfitâr 1-2. "Gök, çatlayıp-yarıldığı (infitâr) zaman, yıldızlar, dağılıp-yayıldığı zaman."

Hâkka 16. "Gök yarılır (inşikâk), o gün, o gevşemiştir."

Kur’ân bu âyetlerde evrenin sonunda olacak bir haberden söz etmektedir. Bu habere göre evren parçalanacaktır, yırtılacaktır, yarılacaktır. Bu da bize büyük yırtılma teorisini hatırlatır. Konu böyle de bitmiyor nitekim İnfitâr 2’de ‘kevkeblerin’ dağılmasından bahsedilir. ‘Kevkeb’ kelimesi galaksileri ifade etmektedir. [5] Daha önce söylediğim gibi büyük parçalanma kuramına göre galaksiler dağılacaktır. Bilimsel yazılarda aynı ifadeler geçmektedir: “Bu etki gezegenlerin, yıldızların bir patlamayla yok olmasına, galaksilerin dağılmasına, hatta atom çekirdeklerinin bile parçalanarak yok olmasına yol açacak.” [6]

Hâkka sûresinde ise göğün gevşekliğinden bahsedilir ki galaksilerin saçılma nedeni budur. Karanlık madde evreni bir arada tutmak için gücünü yitirecektir buna göre evren kendini tutamayan bir hale gelecektir. Tefsirde bu şöyle geçer: "Gök yarılmış ve o günde o gevşemiş olacaktır." Yani gök parçalanacaktır. O gün gök zayıf, gevşek, birbirini tutmayan bir hale gelecektir. Oysa bundan önce güçlü ve yapısı sapasağlamdı." [7]

Yine evrenin gevşek olması, evrenin çok az zamanda çok hızlı bir şekilde genişlediğine dair bir işaret olabilir çünkü bir şey ne kadar genişletilirse, yayılırsa, o şey o kadar yumuşak olacaktır. Âyetlerdeki farklı bir işaret de Kur'ân'da geçen ‘infitâr’ ve ‘inşikâk’ fiili. Bunların ilki küçük maddelerin ve zerrelerin parçalanmasını, ikincisi ise üst seviyedeki kütlesel parçalanmaları ifade ediyor. Mesela Ay’ın yarılması, yerin yarılması ‘inşikâk’ fiili ile ifade edilir. [8] Büyük yırtılma senaryosu doğruysa bu iki fiilin işaret ettiği şeyler birer birer gerçekleşecektir. En büyük cisimden en küçüğe kadar her şey parçalanacaktır. [4] Meryem sûresinin 90. âyeti de bu senaryoya işaret eder: "Neredeyse ondan gökler parçalanacak, yer çatlayacak ve dağlar gürültü ile devrilecektir."

"Neredeyse gökler parçalanacak" ardı arkasına paramparça olacak …" [9]

Bu âyetteki ‘parçalanma’ fiili çok enteresan. Bilim sitelerinde tam tamına aynı fiil kullanılıyor [10-11], ki az sonra alıntı yapacağım site, bir Ateiste aittir: "Karalık enerji evrenin balon gibi şişerek genişlemesine ve galaksilerin birbirinden uzaklaşmasına neden oluyor. Böyle giderse 22 milyar yıl sonra genişleme o kadar hızlanacak ki atom çekirdekleri parçalanacak ve galaksilerle gezegenler büyük bir nükleer patlamayla yok olacak." [12]

"Yaşadığımız evren için üç olası son: … 2) At eyeri şeklindeyse büyük yırtılma ile parçalanarak yok olacak …" [13]

Bu konu hakkında değineceğimiz başka âyetler de Mürselât 1-13’tür:

“Ardı ardına gönderilenlere; Şiddetle esip de savuranlara; Yaydıkça yayanlara. Böylece ayırdıkça ayıranlara, özür veya uyarmak için öğütleri telkin edenlere ant olsun. Ant olsun ki, size söz verilen Kıyâmet şüphesiz kopacaktır. Yıldızların ışığı söndürüldüğü zaman, Gök yarıldığı zaman, Dağlar pamuk gibi atıldığı zaman, Peygamberlere toplantı vakti bildirildiğinde; Bütün bunlar hangi güne ertelenmiştir? Ayırım gününe.”

Allah yukardaki âyetlerde Kıyâmet’in mutlaka gerçekleşeceğini ve Kıyâmet’te yıldızların silineceğini, göğün (evrenin) yarılacağını, dağların parçalanacağını bildirmektedir. Kesin olarak söylenebilir ki 1-4 âyetlerindeki gönderilenler Kıyâmet’in kopması ile direkt olarak

ilişkilidir. Bu âyetler karanlık enerjiye işaret ediyor olmalı. Karanlık enerji evrenin genişlemesini sağlayan enerjidir. Evrenimizin %68'i bu enerjiden oluşuyor. Mürselât 1'de karanlık enerjinin ardı ardına gönderildiği söyleniliyor. Sonraki âyetlerde neyin gönderildiği detaylandırılıyor. 'Şiddetli esip savuranlar' ifadesi karanlık enerjinin evrendeki her şeyi ama her şeyi bir fırtına gibi etki göstererek önüne katmakta olduğunu ve savurmakta olduğuna işaret ediyor. Bu savrulma inanılmaz yüksek hızlarda gerçekleşir ve aşağıda anlatıldığı gibi evrenin hızla genişlemesine neden olur.

Bu enerji ne yapıyor demiştik? Evrenin genişlemesini sağlıyor, âyette ne deniliyor? 'Yaydıkça yayanlara'. 4. âyetteyse ayrılmadan bahsediliyor. Karanlık enerji evreni genişletirken galaksileri birbirinden ayırır. Galaksilerdeki yıldızları birbirinden ayırır. Günümüzden milyarlarca yıl sonra karanlık enerji tüm galaksileri birbirinden tamamen ayıracaktır. Daha sonra galaksilerin içindeki milyarlarca yıldızı birbirinden ayıracaktır. Yıldızlar genişleyen evrende kendi başlarına kalacaklardır. Daha sonra onlar da atomlarına ayrılacaktır. Evrende bulunan tüm atomlar da alt parçacıklara ayrılacaktır. Atom altı parçacıklar da birbirinden ayrılacak ve evren tek bir fotonun (ışığın) bile olmadığı, mutlak sıfır sıcaklığında, tam anlamı ile legonun en küçük olan yapı parçalarına ayrılması gibi en küçük yapı taşı olan sicimlere ayrılacaktır. Bu ayırmayı karanlık enerji yapmaktadır. Görüldüğü gibi bu âyetler apaçık bir şekilde evrenin genişlemesine sebep olan karanlık enerjiden bahsediyor. Bu âyetlerdeki yeminler de bunu ispatlar. Kur'ân'da 'kasem' (yemin) bir şeyin bir şeye delil olduğunu bildirmek için vardır. Bir örnek ile anlatalım: Asr 1-2. "Asra yemin olsun ki, İnsan mutlaka ziyandadır."

Bu âyetler zamanın insanın aleyhine işlediğini göstermektedir. Yani insanların ziyanda olmasının delili 'zamandır'. Bu prensibi Mürselât sûresine uyguladığımızda müthiş bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Kıyâmet'in kopmasına, yıldızların silinmesine, göğün yarılmasına, dağları parçalanmasına, ayırım günün gelmesine delil olan şey, ilk dört âyette bahsedilen karanlık enerjidir. Peki bu doğru mudur? Evet, gök karanlık enerji tarafından yarılacaktır bu yüzden dağlar parçalanıp yıldızlar yok edilecektir. On ikinci âyete baktığımızda tüm bunların bir şey için ertelendiğini, bekletildiğini anlıyoruz. Bu şey 'ayırma günü'dür. Açıkça anlarız ki ayırma dönemi Kur'ân'a göre saatin (evrenin düzeninin bozulması, yırtılması) başlaması ile başlamaktadır. Karanlık enerjiyi inceleyen ve karanlık enerjinin Kıyâmet ile evrenin sonunu getireceğini bilimsel olarak gören insanlar bu göstergelerin Kur'ân'da Allah tarafından bildirildiğini gördüklerinde kalplerine bir hatırlatma bırakılmış olacaktır. Bunu gören insanlar kendilerini suçlu hissedecektir ve uyarılmış olacaktır çünkü bu olayları bir beşer uyduramaz. Bunu da Allah 5. ve 6. âyette ifade etmektedir.

Âyetler Meleklerden mi Bahsediyor?

İddia: Mürselât sûresinin başındaki âyetler meleklerden bahsediyor, karanlık enerjiden değil.

Cevap: Bu iddia doğru değildir. Müfessirler bu âyetlerin neye işaret ettiği konusunda farklı görüşler söylemişlerdir. Bazıları yağmur demiştir başkaları rüzgâr demiştir. [14] Buna göre kimse gelip bu âyetler mutlaka meleklerden bahsediyor diyemez.

Göğün Kıpkırmızı Olup Yarılması

Büyük yırtılmaya işaret eden başka bir âyet de Rahmân 37’dir: "Sonra gök yarılıp yağ gibi erimiş olarak kıpkırmızı bir gül olduğu zaman;"

Bir gülün nasıl açıldığını bilir misiniz? İçten dışa doğru hareket ederek açılır. Bu yaprakların üzerinde galaksilerin olduğunu ve gülün merkezinde olduğumuzu hayal edin. Şimdi bu gülün açıldığını hayal edin; yaprakları ne kadar uzaksa, hareketleri merkezden uzaklaştıkça o kadar hızlı olur. Evren tam olarak etrafımızda bu şekilde genişler; Galaksiler ne kadar uzaksa bizden o kadar hızlı uzaklaşırlar. Gül tamamen açık olduğunda gözümüze büyük yırtılma modeli yansıyor. Bir ambulans sireni size yaklaştığında nasıl bir ses duyduğunuzu hatırlıyor musunuz? Ve sizden uzaklaştığında kulağa nasıl geldiğini? Ses perdesi değişir değil mi? Benzer şekilde bir ışık kaynağı size yaklaştığında veya bizden uzaklaştığında onun rengi değişir. Size yaklaşıyorsa rengi maviye doğru kayar, sizden uzaklaşıyorsa rengi kırmızıya doğru kayar; uzaklaşma ne kadar hızlı ise o kadar da kırmızı olur. Yani âyette bahsedilen kırmızılık bu olabilir. Büyük yırtılma gerçekleştiğinde bu kırmızılık maksimumuna ulaşacağı için bu yüzden âyette kıp kırmızı denilmiş olabilir. Celal Yeniçeri bu âyet hakkında aynı şeyleri söylemektedir:

"Göğün, yarıldıktan sonra kızgın yağ benzeri kızıl bir gül olacağını, bildiren Kur'an âyetinde eğer onun renginin yanı sıra biçimi de esas alınıyorsa bu olayı, açılan göklerin ilk açılma noktasına kapanmaları olayı ile bağlantılı açıklamamız gerekecektir. Bir gül içerisinde hepsi bir noktaya bağlı üst üste yığılmış yapraklar vardır. Açılan bir gök katları veya tüm gökler ilk açılma noktasına doğru kapanarak gül tomurcuğu benzen bir kütle oluşturabilirler." [15]

Çatlaksız Mevcut Evren

Dediğimiz gibi Kıyâmet günü evrende çatlaklar oluşacaktır bu demektir ki şu anki mevcut evrende çatlaklar yoktur. Gelin görün ki Kur’ân'da bizlere göklerde yani evrende şu an hiçbir çatlağın olmadığını belirtmiştir: Mülk 3. "O, biri diğeriyle 'tam bir uyum' içinde yedi gök yaratmış olandır. Rahman’ın yaratmasında hiçbir 'çelişki ve uygunsuzluk' göremezsin. İşte gözü(nü) çevirip-gezdir; herhangi bir çatlaklık görüyor musun?"

Kâf 6. "Bakmazlar mı üstlerindeki göğe? Nasıl kurduk onu ve bezedik ve bir yarığı, yırtığı da yok."

Bu âyetlerde şu anki evrenimizde karanlık maddenin çatlaksız bir şekilde galaksileri bir arada tuttuğu belirtiliyor. Yani galaksi filamentlerinden bahsediliyor. Galaksi filamentleri evrenin bir yapısını oluşturur. Ki bu Bakara 22 âyetiyle uyuşuyor nitekim Allah bu âyette evrenin bir yapı (bina) olduğunu belirtiyor.

Büyük Yırtılmadan Sonra Büyük Çöküş

Evrenin büyük yırtılmayla yok olması ondan sonra gelen bir büyük çöküşe engel değildir. Forbes sitesi şöyle buyurur: "Karanlık enerji zamanla güçlenirse veya bu üs pozitif bir sayıya dönüşürse (küçük bir pozitif sayı olursa) evrenimiz uzayın dokusunu parçalayıp bir Büyük

Rip ile bitebilir. Karanlık enerjinin zamanla ve ters işaret içinde değişmesi, bunun yerine Büyük bir çöküşe yol açması mümkündür. Veya karanlık enerjinin gücü artabilir ve bir faz geçişine uğrayabilir, bir kez daha büyük patlamaya yol açabilir ve "döngüsel" evrenimizi yeniden başlatabilir." [16] Bu olaya 'Big Rip singularity' (evrenin aniden yarılması ve içe çökerek ilk oluştuğu gibi tekillik haline geri dönmesidir) deniliyor. [17] Bu olaya sebep olacak şey Higgs bozonudur. Evrenin her yerinde bulunan ve evrendeki her şeye ağırlığını kazandıran Higgs bozonunun istikrarsızlaşması aniden büyük çöküşü yaşattırabilir. [18-19]

Bu çökmenin ani olması çok dikkat çekicidir. Bu ani çöküşe 'ters enflasyon' adı verilebilir. Bu terimi anlamak için ilk başta enflasyonun ne olduğuna bakalım: Kozmik enflasyon, Big Bang paradigmasına uyan kozmolojik bir modeldir ve bu sırada gözlemlenebilir evreni içeren evrenin bir bölgesi, oldukça büyümesine izin verecek çok şiddetli bir genişleme aşamasıdır. Enflasyona maruz kalınan çağ büyük patlamadan 10 üzeri -36 saniye sonra 10 üzeri -33 ile 10 üzeri -32 saniyeleri arasında sürdü. [20] Bilim adamları Higgs bozonunun enflasyona yol açtığını düşünmektedirler. [21-23] Demek ki Higgs bozonu ters enflasyona da sebep olup evreni aniden içine çökertebilir. Bunu şu âyette görmekteyiz: Nahl 77. "Ve göklerin ve yeryüzünün gizli şeyleri Allah'ındır ve Kıyâmet'in kopması da göz kırpıp açacak bir an içinde olup biter, belki ondan daha da çabuk bir an içinde. Şüphe yok ki Allah'ın her şeye gücü yeter."

Anlattığımız üzere evren yırtıldıktan sonra kendi içine çökecektir. Büyük çöküş hakkında pek çok âyet vardır: Zümer 67. "Ve Allah'ı, O'nun kadrini gereği gibi takdir edemediler ve Kıyâmet günü yer (Dünya) bitişik şekilde O'nun avucundadır ve gökler (evrenler) sağ elinde dürülmüştür, O onların ortak koştuklarından münezzehtir ve yücedir."

Enbiyâ 104. "Bizim, göğü kitabın sahifelerini katlar gibi katlayacağımız gün, ilk yaratmaya başladığımız gibi, yine onu (eski durumuna) iade edeceğiz. Bu, Bizim üzerimizde bir vaiddir. Elbette, Biz bunu yapıvereceğiz."

Buradaki ilk âyette kullanılan kelime 'matviyyatun'dur. Bu kelime 'katlanmak', 'kapalı' veya 'içine almak' anlamında kullanılır. [24] Bu kelimenin kökeni 't-v-y'dir. Enbiyâ 104'te 'dürmek' için kullanılan kelime ile aynı kökten gelir. [25] Âyet ele alındığında göklerin içine çökmesinden, kendi içine alınmasından, kapalı bir kütleye dönüşeceğinden bahsedildiği açıktır. Evren içine çöktükçe kara delikler birbirleri ile birleşecek en sondaysa dev bir kara delik ortada kalacak. [26-27] Tefsirlerde bu âyetin anlamı şöyle ifade edilir: "Âyette yer alan 'matviyyât' 'tavaytuşşey'e tayyen' ifadesinden gelmektedir, manası, bir şeyi bir şeye kattım demektir. Bir başka ihtimale göre âyetin manası, gökler O'nun kudret eliyle helak olacaktır, demektir. Bu takdirde 'matviyyât' kelimesi ömrün geçmesi anlamına gelen 'tayy' mastarından türemiş olur." [28]

Yani basitçe bu kelimeye 'yok etme' veya 'bir şeye bir şey katma' manası veriliyor. [29] Yine tefsirlerde bu kelimenin 'neşr' kelimesinin zıttı olduğu söylenmiştir. [29-32] 'Neşr' kelimesi 'yaymak' veya 'genişletmek' manasına gelir. [33-34] Mahmut Toptaş şöyle buyuruyor: "Bir de bakmışsınız o gün gökyüzünü bir kitabı dürer gibi düreriz." Yani o ayrı ayrı duran yıldızlar ve

onların ötesindekiler hepsi bir araya getirili verir. "Onları ilk yarattığımız hale döndürürüz." [35]

Nasuhi Bilmen şöyle buyurur: “Onların açık, yayılmış bir halde bırakılmaması gibi (göğü düreceğiz) sanki hiç mevcut değilmiş gibi kısaltıp kaldıracağız.” [36]

Basitçe; Allah evreni kendi içine bitiştirecek, küçültecek, yaymanın tam tersini yapacak. İlginç olan şu ki daha önce Allah ‘yaydıkça yayanlara’ diyordu, bunun da karanlık enerji ile alakalı olduğunu, evrenin genişlemesini anlattığını gördük. Bu âyette Allah ‘neşr’ kelimesini kullanıyordu yani Zümer 67 ve Enbiyâ 104’teki ‘dürme’ kelimesinin tersini. Bu kelime seçimi apaçık şekilde Kur’an’ın büyük çöküşe işaret ettiğinin delilidir.

Büyük çöküş gerçekleştiğinde dünyamız da bir araya toplanacaktır. Zümer sûresindeki âyette Allah bu olaya işaret etmektedir. Bu âyette Dünya için ‘bitişme’ (cemian) kelimesi kullanılıyor. ‘Cemian’ kelimesi kökü (جمع) toplamak (gather), bitiştirmek (unite), parçaları bir araya getirerek tek hale getirmek (bring together (parts into a whole)) anlamındadır. [37] ‘Cemian’ kelimesinin anlamı düşünüldüğünde Allah’ın Dünya’yı bitişik hale getirmiş olduğu net şekilde görülür. Klasik meallerde ‘tamamıyla’, ‘bütün’, ‘tamamen’, ‘bütünüyle’ ve bunlara benzer anlamlar verildiğini görmekteyiz. Ama bu anlamlar kelimenin gerçek anlamını vermemektedir. Kelimenin asıl anlamı bitiştirmek, dağınık parçaları tek parça yapmaktır. Allah net şekilde Dünya’nın bitişik olacağını buyurmuştur. Dünya üzerindeki her bir atom, her bir atom altı parçacığı birleşecektir ve tekillik içine girecektir. Enteresan olan başka bir şey de ‘cuma’ kelimesinin ‘cemian’ ile aynı kökten gelmesi. Kıyâmet cuma günü kopacaktır. Muhtemelen bu kelimeye bu ad verilmesinin nedeni de evrenin toparlanacağı, bitişeceği gün olmasıdır.

Dediğim gibi evren parçalandıktan sonra içine çökecektir bunu Mâtürîdî bin yıl önce şöyle işaret eder:

"Bazı müfessirler, ‘inşakkat’ fiiline ‘teferrakat’ ‘darma dağın oldu’ mânasını vermişlerdir. Evet bir şey yarıldığı zaman darma dağın olur ve parçalar birbirinden ayrılır. Zaten ‘yarılma’ da böylelikle ortaya çıkar. ‘Yarılma’ kelimesinin kinâye yoluyla ‘yumuşaklık’ anlamına olması da muhtemeldir. Buna göre âyetin mânası "gök, katı iken yumuşak hale gelir" şeklinde olur. Bu yaklaşımın delili ‘çökmeye yüz tutar’ ifadesidir. Yani göğün sert ve katı olduğu ifade edilirken artık zayıftır. “(Düşün) o dehşet günü ki gökleri yazılı kâğıtların tomarını dürer gibi düreriz" meâlindeki âyet de bu tefsire işaret eder. Nitekim dünyada da bir şey önce kendi özünde yumuşadıktan sonra dürülür. Göğün, içinde bulunan sakinlerinin inmesi sebebiyle yarılması da mümkündür, bu durumda gökte onun etrafında bulunan meleklerden başka kimse kalmaz. Sonra gökyüzü birbirine bitişir ve dürülmek için yumuşak hale gelir. En doğrusunu Allah bilir." [38]

Aynısı ed-Dahhak'ın, İbn Abbâs'tan rivâyet ediyor: "Katlanıp dürülmek üzere ayrıldığı zaman, diye açıklamıştır." [39]

Mucizeler Âyeti; Enbiyâ 104

Şimdi detaylı olarak Enbiyâ 104'ü işleyelim. Bu âyet beş bilimsel mucizeye işaret etmektedir. Bunların ilki evrenin düz olmasıdır. Allah göğü kitap sayfalarına benzetmektedir. Kitap sayfalarının şekli düzdür buna göre gök de düzdür. Bilimsel olarak da bu doğrudur, evren düzdür. [40]

İkinciyse paralel evrenlere işaret edilmesidir. Çok gelişmiş uzay araçlarımız olsa ve evrenin dışına çıksak onu düz bir kâğıt gibi görürüz. Ama Allah âyette tekil kâğıt yerine 'kâğıtlar' diye buyurmuştur. Bu da demektir ki evrenimiz kâğıt gibi düz ve birbirine paralel olarak (yana yana dizilmiş kâğıtlar benzeri) yan yana duran çok sayıda evrenlerden oluşmuştur. Bu evrenler zar evrenlerdir. Bilim adamları çoklu evren modelinin gerekli olduğu görüşündedir.

Üçüncü olarak, büyük çöküşe işaret vardır. Daha önce açıkladığım gibi evren kendi üzerine çökecektir. Ali Küçük şöyle buyurmaktadır:

"Yâni gökyüzünü ve tüm mahlukâtı ilk defa nasıl yaratmışsak ikinci defa öylece yaratacağız. Katımızda vaad edilmiş bir söz olarak Biz muhakkak bunu yapacağız. 21. sûrenin 30. âyetinde Rabbimiz: "İnkâr edenler görmüyorlar mı ki gökler ve yer bitişikti de biz onları ayırdık." Buyurmuştu ya, işte burada da eski haline getirileceği anlatılıyor." [41]

Dördüncü olarak, âyette büyük sıçramaya işaret vardır. Allah evreni dürdükten sonra ilk yaratılıştaki gibi aynı şeyi tekrarlayacaktır yani yeniden bir büyük patlama gerçekleşecektir. Tefsirler şöyle buyuruyor: "İlk yaratmaya başladığımız gibi" yani ilk yarattığımızı yoktan var ettiğimiz gibi yahut dağılan parçaları toplayarak onu tekrar ederiz. Maksat başlangıca kıyasla tekrarın doğru olmasıdır, çünkü Allahü teâlâ zâtı ile bunları kapsar ve bunu yapmaya da gücü yeter. Gücü de her ikisine aynı eşitlikte ulaşır." [42]

Beyzâvî burada evrenin bir araya toplanmasından (büyük sıçrama) sonra yeniden bir yaratılışın (büyük sıçrama) olacağını haber veriyor. Yani sekiz yüz yıl önce modern bilimin kullandığı ifadeleri kullanmaktadır kendisi. Yine Celal Yeniçeri bu konuda şöyle buyuruyor:

"O gün biz göğü, kitapların sayfalarını dürüp büker gibi düreceğiz. İlk yaratmaya başladığımızda olduğu gibi onu (yeni bir yaratılışla) iade edeceğiz. Bu, üstümüze bir vaaddir. Biz (irade ve vaadimizi) mutlaka yapıcılarız" Bu âyet de bulutsu kütlenin patlayıp bölünerek parçalanmasından (fatq) sonra açılıp gökleri oluşturan kütlelerin, zamanı geldiğinde yeniden, bir kitap sayfalarının dürülüp dip kısmına döndürülüşü gibi, ilk çıkış noktasına döndürüleceklerini anlatıyor. Bu dürüp geriye katlama işlemine sözü edilen âyette 'tayy' denilmektedir. 'Tayy' açıp yayma anlamındaki 'neşr'in zıddı bir anlama sahiptir." [30]

Bu âyetten evrenin tekrar yaratılacağı manasını Celâleyn, Nesefî, Kurtubî, Ebussuûd gibi alimler de çıkartmıştır. Büyük sıçramaya işaret eden farklı âyetler de şunlardır: Yâsîn 81. "Gökleri ve yeryüzünü yaratanın, onların benzerini yaratmaya gücü yetmez mi? Evet ve o, çokça yaratandır, her şeyi bilir."

Bu âyet hem çoklu evren teorisine hem de büyük sıçramaya işaret ediyor olabilir çünkü evrenin bir benzeri hem şimdi olabilir hem de Allah evreni yok ettikten sonra büyük sıçrama

ile yeniden bu evrenin benzerini yaratabilir. Âyetin sonundaki ‘çokça yaratır’ ifadesi evrenin benzerinin çokça yaratıldığına işarettir.

İbrahim 48. "O gün, bir gündür ki yeryüzü de başka bir yeryüzüne döner, gökler de. Herkes, bir ve kahhar Allah'ın tapısında toplanır."

Âyete göre Allah evrenimizi içindeki dünyamız ile yok edecek ve yeni bir evren ve bir dünya yaratacaktır. Bu âyet büyük sıçrama teorisine en iyi işaret eden âyettir.

"‘Dürmek’, ‘yayma’nın (neşr) tersidir. Bazıları ‘dürmek, yok etmek ve ortadan kaldırmak demektir’ demişlerdir. İbn Kayyım, semanın yok olmasına ve katıksız bir şekilde yokluğa taraftar değildir, iddiasına göre nasslar ancak göklerin değiştirileceğine, bugünkü heyetlerinin bozulacağı, bir halden başka bir hale geçeceklerine delâlet ederler. Göklerin yok olması meselesinin kâtibin kitapların sahifesini dürmesi gibi tabir edilmesinin uzak bir ihtimal olduğunu kaydetmektedir." [43]

Târık 11. "Dönüş sahibi semaya ant olsun,"

Bu âyette evrenin çok önemli bir özelliği zikredilmiştir. Bu kelime (ٱلرَّجْعِ) r-rac'I kelimesidir. (ٱلرَّجْعِ) r-rac'I kelimesinin anlamı; dönmek-geri dönmek (come back), tekrar gelen (come again), geri dönüş-geri iade edilen (return), yeniden olan-tekrarlanan-yenilenen (recur), yeniden başlatılan (recommence), geri çekilen (fall back), yeniden başlayan (begin again) anlamlarındadır. [44] Allah on birinci âyette evrenin ‘geri dönüşlü’, ‘yeniden başlayan’, ‘tekrarlı olarak yeniden başlayan’, ‘yeniden gerileyip yeniden başlayan’ olduğunu net bir şekilde bize bildirmektedir. [45]

Beşinci olarak, Enbiyâ 104 büyük patlamaya işaret eder. Yani Allah evreni dürerek evrenin yaratılışındaki ilk hale getirecektir. Bu da bize evrenin ilk yaratılışında bir tekillik olduğunu gösterir çünkü gökler çöktüğünde bir tekillik oluşur. Yine ‘ilk seferki gibi iade ederiz’ ifadesi de evrenin ‘neşr’ edildiğine (yayıldığına) işarettir çünkü evren şu anki hale gelmek için genişlemeli. Evrenin yayılması da büyük patlamaya işarettir. Buna göre âyetler büyük patlamanın gerçekleştiğini ve yeniden gerçekleşeceğine işaret eder. Yukarda ‘matviyyatun’ kelimesinin ‘kapalı’ manasında kullanıldığını gördük. Enbiyâ sûresinin 30. âyeti büyük patlamaya işaret etmektedir. Bu âyette ‘ratq’ kelimesi kullanılmaktadır ki bu kelime ‘kapalı şey’ anlamına sahiptir. [46] Enbiyâ 30’daki kelime ile aynı anlama gelen bir kelime kullanıldıysa ve Enbiyâ 30 büyük patlamaya işaret ediyorsa bu demektir ki Enbiyâ 104’teki dürülmenin sonucu bir tekilliktir. Yani bu âyetler bize Enbiyâ 30’un büyük patlamaya işaret ettiğine ve dürmenin bir tekilliğe işaret ettiğine farklı bir delilidir. Daha önce söylediğim gibi, Kur’ân’daki pek çok âyet büyük çöküşe işaret ediyor. Bunlardan bir başkası da A'râf sûresinin 187. âyetidir:

"Sana, saatin (zamanın) ne vakit akışının duracağını soruyorlar. De ki: “Onun bilgisi ancak Rabbimin katındadır. Onu vaktinde ancak O (Allah) ortaya çıkaracaktır. Göklere ve yere ağır gelecektir. O, size ancak ansızın gelecektir.” Sanki senin ondan haberin varmış gibi sana soruyorlar. De ki: “Onun bilgisi sadece Allah katındadır. Fakat insanların çoğu bilmiyorlar.”

Kıyâmet'te kısa bir süre içinde öyle bir şey olacaktır ki bu şey evreni ağırlaştıracak ve evrenin çökmesine neden olacaktır. Evreni ayakta tutan-destekleyen yapının karanlık enerji olduğunu biliyoruz. Her ne olacaksa bu karanlık enerjinin etkilenmesi ile olacaktır. Olacak olay ya karanlık enerjiye üstün gelecek veya karanlık enerjinin yok olmasına neden olacaktır. Karanlık enerji aniden yok olursa evreni ayakta tutan bir şey kalmaz ve evren ani bir şekilde içine çöker. Çökme olayını Allah'tan başka kimse durduramayacaktır. Allah bu âyette zamanın sonunun evrenin ağır gelmesiyle bir bağlantı olduğunu söylemektedir. Evren çöktükçe kara delikler birbiri ile birleşecektir buna göre evrende devasa bir kara delik oluşacaktır. Bu kara delik evrendeki her şeyi yutacaktır. Kara delikler ne kadar birleşirse, bu, evrene o kadar ağır gelecektir ve evren böylece bu kara deliğin içine çökecektir. Söylediğim gibi Allah burada bu ağır gelişin, zamanın sonu ile alakalı olduğunu söylüyor. Bu bilgi doğrudur, bir şey ne kadar kütleli olursa, o yerde zaman o kadar yavaş akar. Tekillikteyse zaman akmamaktadır buna göre evren kara deliğin içine çöktüğünde zamanın akışı durmuş olacaktır tam da âyetin ifade ettiği gibi.

İddia: Âyette saatin ne zaman duracağı değil, saatin ne zaman kopacağı söyleniliyor.

Cevap: Âyetin Arapçasında 'kopmak' için 'mursaha' kelimesi geçer. 'Mursaha' 'r-s-v' kökünden gelir. Bu kökten gelen kelimelere baktığımızda sabit olmayı [47] ve durmayı [48] ifade eden kelimelerle karşılaşırız.

İddia: Saatin ne zaman duracağını kafirler soruyor. Kafirler zamanın duracağını nereden bilsin?

Cevap: Durum şöyle olmuştur: Kafirler Peygambere 'Kıyâmet ne zaman kopacak?' diye sormuşlardır. Allah bu olay üzerine detay vererek: 'Saatin ne zaman kopacağını soruyorlar.' demiştir. Kıyâmet 'saatin durması' olduğu için, Allah böyle buyurmuştur. Yani kafirlerin dediklerini manen söylemiştir. Kur'an'daki kıssalarda bunu çok görürüz. Örnek olarak: Hûd 70'te İbrahim gelen meleklere yemek getirdiğinde ve onlar bunu yemediğinde, onun içine korku düştü deniliyor. Zâriyât 28'deyse onların yemek yemediği için korku düştü denilmiyor. Yine mesela Âl-i İmrân 10'da Zekeriya 3 gün konuşamayacak deniliyor. Meryem 41'deyse 3 gece deniliyor. Bunlar çelişkili ifadeler değil çünkü 3 gece, 3 güne eşittir. Allah farklı kelimelerle aynı manaya gelen bir şey söylüyor. Türkçeden bir örnek verelim: Birisi gelip bana dese ki: "Cehenneme gitmek istiyorum." Ben ona derim ki: "Cehennem odunu mu olmak istiyorsun?"

İkisi de aynı manaya geliyor ama farklı kelimeler kullanıyorum. Ben burada Cehennemin bir özelliği vurguluyorum. İncelediğimiz âyet de Kıyâmet'in bir özelliğini vurguluyor yoksa kafirler böyle bir ifade kurmuyor.

Konuya geri dönersek, büyük çöküşe işaret eden hadisler de vardır:

"Bana günler sunuldu. Cuma gününü gördüm, onun güzelliği ve nuru hoşuma gitti. Orada siyah nokta şeklinde bir şey gördüm. Bu nedir, diye sordum. Kıyâmet onun içinde kopacaktır, denildi". Hadisin diğer bir geliş şeklinde; "Cuma günü, bir aynada bana gösterildi" (denilmektedir). Peygamber (s.a.w.) gökleri ve onların geleceğini, uzaya tutulmuş bir aynada

görmüş gibidir. Hz. Peygamberin bu sözlerinde geçen ve bizim tercümeye ‘siyah nokta’ diye aldığımız ‘nükte’ kelimesine gelince bu, Arap dilinde; beyazlık ortasında siyah nokta veya siyahlık ortasında beyaz nokta, gibi iki ayrı anlama gelmektedir.” [49]

Hadiste bahsedilen siyah nokta evrenin içine çökeceği kara delik olmalıdır. ‘Nükte’ kelimesi tam da bunu tahrif ediyor. Kuazarlar kara delik olmakla birlikte en çok ışık saçan cisimlerdir. [50] Fakat Olay ufkundan sonra mutlak bir karanlık vardır. Yani hadisin ifade ettiği gibi kara delikler ışığın ortasındaki bir nokta gibidir. Evren de bu nüktenin içine çökecektir. Farklı bir rivâyet de şöyle:

“Abdullah b. Ömer’in rivayet ettiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Allah Teâlâ semaları ve arzları iki eliyle alır ve şöyle buyurur: Ben Allah’ım (Peygamberimiz parmaklarını açıp kapatır) ben mülkün sahibiyim.” [51]

Bu hadis göklerin ve yerin dürüleceğini ifade ediyor. Peygamberin avcunu açıp kapatması buna delildir. Evren büyük patlama ile açılır, büyük çöküş ile kapanır. Yine bu hadis, âyette bahsedilen dürmenin bizim bildiğimiz dürme gibi olmadığını ama bir şeyin bir araya gelmesini ifade ettiğinin delilidir. Yine Peygamberin elini açması evrenin genişlediğine ve büyük patlamaya, elinin kapalı olması büyük patlamadan önceki tekilliğe işarettir. Açıp kapaması da büyük sekmeye delildir. Yine bu hadis Dünya’nın göklerle birlikte dürüleceğine işaret ediyor. Bunun böyle olduğunu daha önce âyetle de gösterdik ki Elmalılı bu âyet hakkında görüşümüzü desteklemektedir. [52] Dünya’nın dürüleceğini Peygamber açıkça şu hadiste dile getirmektedir:

“Abdullah İbn Ömer (r.a)'tan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: “Yüce Allah, kıyamet günü, bütün gökleri dürer, sonra onları sağ eliyle tutar.” Sonra da: “Melik ancak Benim! Cebbarlar nerede! Mütekebbirler nerede!” buyurur. Sonra sol eliyle de yerleri dürecek. Sonra da: “Melik ancak Benim! Cebbarlar nerede! Mütekebbirler nerede!'” buyuracak.” [53]

Yıldızların Kara Deliğe Dökülmesi

Âyetlere geri dönersek, Allah yıldızların bulanıp döküleceğini söylüyor. [54] ‘Bulanıklaşarak dökülme’ ifadesi yıldızların kara deliğe düşerken ki hallerini çok iyi anlatıyor. Çünkü bir madde kara deliğe girerken ışığı emildiği için görüntüsü bulanıklaşır sonra yamuk yumuk bir hale dönüşmeye başlar, sonra da kararararak lavabo akıntısına düşer gibi kara deliğe dökülürler. Evrenin sonunda tüm yıldızlar birleşen kara deliklerin içine döküleceklerdir. Ebüssuûd bu âyetin tefsirinde şöyle buyuruyor: “Güneş ile yıldızlar, cehenneme atılırlar ki, Dünya’ya da onlara tapanlar, bunu görsünler. Nitekim bir âyette şöyle denilir: "Şüphesiz siz ve Allah'tan başka taptıklarınız, cehennem yakıtısınız.” [55]

Kara delikler hakkındaki yazımda, Cehennem’in bir kara deliğin içinde olabileceğini söylemiştim. [56] Buna göre Güneş’in yıldızlarla birlikte Cehennem’e atılması, kara deliğe düştüklerinin bir delilidir. Ki Ebüssuûd bunu bir âyet ile de desteklemiştir. Müfessirin bu âyeti Cehennem âyeti ile ilişkilendirmesi tesadüf olamaz.

Allah Hariç Her Şey Helak Olacaktır

Evrenin yok olacağını söyleyen bir başka âyet Kasas 88'dir: "Allah'la başka tanrı tutup tapma. O'ndan başka tanrı yoktur. O'ndan başka helak olacaktır. Hüküm O'nundur, O'na döndürüleceksiniz."

Evrenin Sonu Vardır

Belirtildiğine göre Allah hariç her şey helak olacaktır. Yani evrendeki tüm bu sistem çökecektir, yıldızlar silinecektir, Güneş düşecektir, Dünya yok olacaktır. Yine Rûm 8'de evrenin bir süreye kadar var olacağı söylenilmekte: "Kendi kendilerine bir düşünmezler mi? Allah gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları ancak hikmet temelinde, belli bir süreye kadar kalmak üzere yaratmıştır. Fakat şu bir gerçek ki insanların birçoğu rablerine kavuşmayı hâlâ inkâr etmektedir."

Bilimsel olarak tüm bu âyetler doğrudur. Evrenin sonunun olduğu Peygamber zamanında itiraz ediliyordu. Müşrikler kıyamet diye bir şeyin asla olamayacağına inanıyorlardı. [57] Buradan şunu anlarız: Peygamber zamanındaki bilgilere göre Kur'ân'ı uydurmamıştır. Peygamberin Aristotales'ten çaldığını iddia edenler bu şahısın yıldızların ezelden beri yandığına ve bunun sonsuza dek süreceğine inandığını bilmiyorlar mı? Yine bu şahıs Güneş'in ve Ay'ın da sonsuza kadar döneceğini iddia etmiştir. [58] Bilim camiasında bile evrenin yok olmayacağı düşüncesi 1900'lere kadar devam etmiştir. Peygamberin yüzlerce yıl öncesi bu gerçeği hiç şüphe etmeden söylemesi, vahiy aldığına delildir.

Allah Evreni Ayakta Tutuyor

Evrenin yok olmamasına neden olacak 3 şey vardır: Bunların ilki karanlık enerjidir. Eğer Allah evreni karanlık enerji ile genişletmeseydi evren kendi içine çökerek yok olacaktı. İkinci olarak, Allah karanlık madde sayesinde evreni bir arada tutmaktadır. Eğer karanlık madde olmasaydı evren çok daha hızlı bir şekilde genişleyecekti bu yüzdende karanlık enerji evreni paramparça edecekti yani evreni yok edecekti. Üçüncü olarak, Allah Higgs bozonu ile evreni tamamen yok edebilir. Higgs bozonları vakum köpükleri oluşturabilirler. Vakum köpükleri içine alan her şeyi yok eden bir köpüktür. [59-61] Allah Higgs bozonunu stabil tutarak evrenin yok olmamasını böylece sağlayabilir. Kur'ân evrenin Allah tarafından tutularak yok edilmediğini söylüyor. [62]

Ayırma Günü

Yazının başında 'ayırma günü'nden bahsetmiştik. O günde göğün yarılacağını görmüştük. Ayırma süreci ne zaman başlıyor? Yukarıda kısaca anlatıldığı gibi ayırma dönemi 'saat' ile başlar. Yani evrenin düzeninin bozulması, karanlık enerji ile yırtılması ile yıldızların söndürülmesi ve evrenin tekrar tekillik haline (ilk yaratılış hali olan) gelmesi ile devam eder. Allah bu gün hakkında şöyle buyuruyor: Duhân 38-40. "Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık. Biz onları ancak hak ve hikmete uygun olarak yarattık. Ama onların çoğu bilmiyorlar. Ayırma günü, onların hepsinin kararlaştırılmış bir araya gelme zamanıdır."

Kırkıncı âyette ayırma gününde göklerin ve yeryüzünün bir araya geleceği (tekrar tekillik haline gelecekleri, ilk yaratılıştaki gibi bitişik olacakları) bildirilmektedir.

Sur'a'nın Üfürülüşü

Şimdi evrenin sonu ile alakalı başka bir olaya geçelim, ki bu 'Sur'a'dır. Bilindiği üzere ses enerji taşır. [63] Ses dalgalarının vurucu özelliği de enerji sayesinde oluşur. Bu özelliğe şok dalgası denilir. Şok dalgaları bir insanı öldürebilir, bir şeyleri kırabilir hatta âyetlerde ses sayesinde kavimlerin yok edildiği söyleniliyor. Peki evrendeki en büyük ses dalgası neydi? Büyük patlamaydı. Büyük patlamadan sonra en büyük ses dalgaları ise 7 milyar yıl önce çarpışan iki kara deliğe aittir. [64] Bu durum kara deliklerin korkulu oranda barındırdıkları enerjiyi göstermektedir. Peki kara deliklerin normalde kendi sesleri var mıdır? Evet, kara delikler birbirine çarpışmadan da bu sesleri çıkartıyor. Normalde o denli büyük bir uğuldamaya haiz ses dalgaları çıkarırlar ki bu ses harbiden oldukça büyük bir enerjiye haizdir ve oldukça geniş bir alanın fiziksel yapısını değiştirir. NASA 2002'de ilk kez bir kala delikten çıkan ses dalgalarını tespit etmiştir. [65] Kara deliklerin sesleri insan tarafından duyulamaz çünkü bu ses dalgaları arasında 10 milyon yıl vardır yani bu ses dalgaları çok alçak bir frekansa sahiptir. Bu ses dalgaları o kadar muazzam bir enerji taşırlar ki galaksilerin etrafındaki toz bulutlarını sürekli ısıtırlar. Daha önce bilim insanları bu toz bulutlarının soğuyacağını düşünüyorlardı ama ısınmanın kara deliklerin uğultusundan dolayı olduğu anlaşılınca soğumanın olmayacağı anlaşıldı. [66] Daha önce söylediğim gibi bir yazımda Cehennem'in devasa bir kara deliğin içinde olabileceğini anlatmıştım. Buna göre eğer kara delikler ses çıkartıyorsa Cehennem de ses çıkartmalıdır. Kur'ân'a baktığımızda tam da bu manzara ile karşılaşıyoruz: Furkân 11-12. "Hayır, onlar kıyameti yalanladılar. Biz ise o kıyameti yalanlayanlara çılgın bir cehennem ateşi hazırlamışızdır. Bu ateş onları uzak bir mesafeden görünce onun müthiş kaynamasını ve uğultusunu işitirler." [67]

Âyet çok dikkat çekicidir. Uğultudan bahsedilmektedir. Uğultu nedir? Alçak frekanslı bir sestir [68] tıpkı kara deliklerin çıkarttığı ses gibi. Bir de âyetlerde Cehennem'in kaynamasının işitilmesinden bahsediliyor. Az önce anlattığım gibi kara deliklerin sesleri galaksileri ısıtmaktadır biz de bu ısıtma sesini işitmekteyiz. Eğer kara deliklerden gelen ses dalgaları yüzbinlerce ışık yılı ötedeki uzayın toz bulutlarını saçıp savuracak kadar güçlü olabiliyorsa galaksimiz arasında olup biten bu şekilde bir ses dalgası Dünya'mıza ne yapardı? Bu ses, dağları parçalayacak kadar şiddetli bir enerji ile gelse ne olurdu? Bu durum Dünya'daki hayatın kıyameti olurdu. Galaksimizdeki bu şekilde korkulu bir ses patlaması sadece Dünya'mızı söndürmezdi, galaksimizde yaşayan başka ne kadar canlı var ise hepsinin sonu olacak bir kara delik çığlığını düşünün. İşte Sur'a muhtemelen bu olacaktır. Sur'a ile alakalı âyetleri ele alarak bunu açıklayalım: Zümer 68. "Sur'a üfürüldü; böylece Allah'ın diledikleri dışında, göklerde ve yerde olanlar çarpılıp-yıkılıverdi. Sonra bir daha ona üfürüldü, artık onlar ayağa kalkmış durumda gözetliyorlar."

Vâki'a 5-6. "Dağlar paramparça olur, Toz duman haline gelince,"

Anlatıldığına göre Sur'a ilk defa üfürüldüğünde evrendeki tüm canlılar ölecektir bazıları da bayılacaktır fakat en sonda hepsi ölecektir çünkü her nefis ölümü tadacaktır. [69] Vâki'a

sûresinin 5. âyetindeki dağların parçalanması ifadesi bize Sur'a'nın kuvvetini göstermektedir. Bu ses öyle şiddetli olacaktır ki dağlar toz, dumana dönüşecektir. İkinci üfürülüşte insanlar kabirlerinden diriltilecektir. [70] Kara delikler sesi dalga şeklinde iletmektedir bunun işaretini Kur'ân'da görüyoruz: Kehf 99. "Biz o gün, bir kısmını bir kısmı içinde dalgalanırcasına bırakıvermişiz, Sur'a üfürülmüştür, artık onların tümünü bir arada toparlamışız."

Bazıları buradaki dalgalananlardan maksat Yecüc ve Mecüc diyebilir fakat âyete iyi bakıldığında durumun böyle olmadığını anlayabiliriz. Ki Ebussuûd bu âyetin önceki âyetlerden kopuk olduğunu söylüyor: "Bu kelâm, bundan önce anlatılan kıssaya dahil olmayıp doğrudan doğruya Allah (celle celâlühü) Tarafından ifade edilmektedir." [71]

Kara deliklerin başka bir özelliği de maddeyi bir araya toplamasıdır. Âyetin sonu bunu ifade ediyor. Sur'a Arapça'da huni, boynuz, korna anlamlarına gelmektedir. [72] Kara deliklerin evrenimizde görünüşü nokta şeklindedir ama bilim adamları maddenin doğasını göz önüne alarak tekilliğe kadar huni gibi darlaştığını belirtmektedirler. [73] Sur'a ile alakalı başka bir âyet de şudur: Müddessir 8. "Sûr'a (nâkûr) üflendiği (nukîrâ) zaman."

Görüldüğü gibi âyette 'üfürme' ve 'Sur' için 'n-k-r' kökünden kelimeler kullanılıyor. Peki Kur'ân'ın başka âyetlerin de bu köke sahip kelimelerin anlamları nedir? Bu kökten gelen kelimeler 'en küçük parçacığı' ifade eder. [74] Sur'a'ya 'en küçük parçacık' kelimesinden bir kök vermek, tekilliğe işarettir.

Kıyamet günü kara delikler birleştiği için devasa kütle çekim dalgaları oluşacaktır. Uzay-zaman bir denize benzetilebilir. Bir dalga nasıl denizde yol alıyor ise uzay zamanının ani bükülmesine neden olan durumlar da uzay zamanda yerçekimi dalgaları oluşturur. Bu dalgalar ışık hızında hareket ederler ve önüne gelen her şeyi (yıldızlar dâhil) tüm uzayla birlikte sallarlar, hareket ettirirler. Kütle çekim dalgalarının ('gravitational waves') bir özelliği de tüm evreni baştan sona sallamalarıdır. [75] Sahabeler bile göğün havadan olduğunu düşünmekteyken, Kur'ân evrenin boş olmadığını ve Kıyamet'te dalgalanıp-çalkalanacağını bildirmektedir: Tûr 9. "O gün gök, sarsılıp çalkalanır."

Bu âyette 'çalkalanır' için kullanılan kelime 'temûr' kelimesidir. Bu kelime bir sallantıyı, bir dalgalanmayı, bir çalkalanmayı ifade eder. [76] Âyetteki son kelime ise 'mevran'dır. Bu kelime yukardaki ile aynı kökten gelmektedir yani aynı şeyi ifade eder. Bu kelime fiili güçlendirmek için gelmiştir. Mefulü mutlaktır. Dalgalanışın çok şiddetli ve kesin olacağı anlamına gelir. Âyetten anladığımıza göre bu dalgalar tüm evrende sallantıya ve çalkantıya neden olacaktır. Anlaşılan o ki Kıyamet'te tüm evren yok olurken inanılmaz büyüklükte kütle çekim dalgaları tüm evreni sallayacak ve çalkalayacaktır.

Dünya'nın İçsel Yok Oluşu

Şimdi Dünya'nın içsel yok oluşu ile alakalı âyetlere geçelim: Hac 1. "Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Şüphesiz o Saatin sarsıntısı büyük bir olaydır."

Zilzâl 1-2. "Yer sarsıntısıyla sarsıldığı zaman. Ve meydana çıkarır yer ağırlıklarını."

Bu âyetlerden anladığımıza göre evren yok olma sürecindeyken Dünya'mız inanılmaz şekilde sallanacaktır, sarsılacaktır. Bu sallanma-sarsılma bilinen hiçbir depreme benzemeyecektir. Bu sarsıntı Dünya'nın her yerini sarsacak ve Dünya'nın ağırlıkları olan iç katman, dış katman ve manto katmanının dışarı çıkmasına neden olacaktır. Dünya'nın içindeki ağırlıkları dışarı çıkararak görünür hale gelmesine neden olabilecek güç nasıl bir güçtür? Tüm Dünya'yı sarsacak ve Dünya'nın ağırlıklarını dışarı çıkarabilecek güç yerçekimi dalgalarıdır. Yerçekimi dalgaları uzay-zamanı esnetir. Genişletir ve daraltır. Yerçekimi dalgaları Dünya'yı ne kadar sallayabilir? 2015 yılında LIGO deneyi ile ilk yerçekimi-kütle dalgaları gözlemlenebildi. Bizden 1,3 milyar ışık yılı uzaklıkta bulunan 2 karadeliğin birbirleri ile birleşmesi ile oluşturdukları yerçekimi dalgası LIGO ile tespit edilebildi. Bu karadeliklerin bir tanesi 36 güneş kütlesinde, diğeri ise 29 Güneş kütlesindeydi. Ortaya çıkan dalganın enerjisi 5.3 × 1047 J olarak hesaplandı. İnanılmaz büyük bir enerji. Ama bu dalganın Dünya'mıza ulaşması 1,3 milyar yıl sürmüştü. Dünya'ya ulaştığında Dünya'ya vermiş olduğu enerji 36 milyar J gibi düşük bir miktar oldu. Tabii ki hiçbirimiz bu dalgayı fiziksel olarak hissetmedik. Çünkü çok çok uzaktan geldiği için çok çok zayıftı. Peki; Yukarıda bahsedilen 2 karadelik bize Güneş'imiz kadar yakın olsaydı Dünya'yı nasıl etkilerdi? Yapılan hesaplamalar Dünya'nın 1 metre kadar daralıp genişleyeceğini gösteriyor. Bu da açıkça göstermektedir ki yeterince büyük yer çekimi dalgaları Dünya'yı bütün olarak sarsabilir. Çekirdeğinin dışa çıkmasına neden olabilir. Çok net bir şekilde görülür ki Dünya'nın en ağır olan kısımları merkezine doğrudur. Âyette 'eskaleha' 'ağırlıklarını' kelimesinin çoğul kullanılması da büyük bir mucizedir. Arapça gramer gereği 3 veya daha fazla şey için çoğul kelime kullanılır. Yeryüzü ağırlıkları olan iç katman, dış katman ve manto katmanını dışarıya atacaktır.

İddia: Bu âyetler kütle çekim dalgalanmasından bahsedemez çünkü bu dalgalanmalar şu an bile olmaktadır ama âyet kıyamet gününden bahsetmektedir.

Cevap: Bu âyet o gün olacak bir dalgalanmadan bahsediyor. Durum böyle diye niye şu an bu dalgaların olamayacağına delil olsun ki? Âyet açık. Kıyamet gününe özel bir dalgadan bahsediyor. Başka örnekler verelim: Zilzâl 1'de sarsıntıdan yani depremlerden bahsediyor. Ama bu deprem şu anki olanlara benzemeyecek. Daha şiddetli olacak vs. Bu âyet böyle diyor diye biz şöyle mi demeliyiz: Şu anda da depremler oluyor demek ki âyet depremlerden bahsetmiyor? Hayır, bu saçma bir yorum olur. Âyet özel bir depremden bahsediyor, ki Allah bunu kendisi ifade ediyor: Hac 1. "Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Kıyamet sarsıntısı gerçekten büyük bir olaydır."

Büyük bir olay olduğu için depremden böyle bahsediliyor. Kütle çekim dalgalanması için de aynı şey söz konusudur. Yine Nebe 19'da göğün kıyamet günü kapı kapı olacağından bahsediliyor. Âyet böyle diyor diye şu an gökte kapılar yok mu? Hayır, nitekim Allah şöyle buyuruyor: Kamer 11. "Biz de derhal, göğün kapılarını açtık. Kapılardan nehir gibi sular aktı."

Allah Nuh tufanı günü bu kapıları açmıştır. Ama kıyamet günü gökte çok fazla kapı açık olacaktır bu yüzden âyet öyle buyurmaktadır. Nebe 19'dan bahsetmişken bu âyetin ne manaya geldiğini inceleyelim: "Gökyüzü açılır, kapı kapı olur."

Buradaki kapıların gökteki geçitler anlamında olduğu açıktır. Bu geçitler paralel veya başka evrenlere geçmeyi sağlayan geçitlerdir. Kur'ân'dan anladığımıza göre Cennet'in ve Cehennem'in de kapıları vardır. [77] A'râf 40'ta Allah şöyle buyuruyor: "Bizim âyetlerimizi asılsız sayanlar, büyüklenip onlardan yüz çevirenler var ya, işte onlara göğün kapıları açılmayacak ve onlar, deve iğne deliğinden geçinceye kadar cennete giremeyeceklerdir! Suçluları işte böyle cezalandırırız!"

Bu âyetten anlaşılıyor ki Cennet'e girmek için bu gök kapılarını kullanacağız. [78] Bu demektir ki Cennet farklı bir evrendir nitekim Allah âyette şöyle buyuruyor: Âl-i İmrân 133. "Rabbinizin mağfiretine ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için hazırlanmış eni gökler ve yer kadar olan cennete koşuşun."

Cennet gökler ve yer kadarsa veya daha büyükte olabilir (bunu göğün genişlemesi hakkındaki itirazlarda anlatmıştık [79]), bu demektir ki Cennet evrenimiz gibi bir mekandır. Yine tefsirlerde her Cennet'in göğe sahip olduğu söyleniliyor: "İbn Abbas diyor ki: "Her cennetin yeri ve göğü vardır." [80]

Âyetlerde Cennet'in pek çok kapısı olduğu söyleniliyor. [78] Buna göre her Cennet derecesi için bir geçit vardır yani her Cennet bir evrendir. Yine alıntı yaptığım tefsirin aynı yerinde şu âyet delil getiriliyor: Zümer 74. "Onlar da "Bize verdiği sözü yerine getiren ve Cennet'ten bize dilediğimiz yerinde mesken kurabileceğimiz yurt bağışlayan Allah'a hamdolsun!" diyecekler. (Bunun için) çalışıp çabalayanların ecri ne güzel!"

Bu âyette Cennet'teki yerden bahsediliyor. Göklere ve yere sahip olan bir mekânın evrenden farkı yoktur. Bu âyet de Cennet'in bir evren olabileceği fikrini destekler.

Konuya geri dönersek, âyetlerde bahsedilen geçitlerin normal kapı olmadığını şuradan anlıyoruz: Bir hadiste şöyle buyruluyor: "Bunun üzerine gökten: "Kulum doğru söyledi. Onun altına Cennet'ten sergiler serin ve onu Cennet'ten giydirin. Ona, cennete bakan bir kapı açın." diye bir ses gelir. O kişiye cennetin havası ve kokulan gelir. Kabri, gözün görebileceği kadar genişler." [81]

Kabirde Cennet'e bakan bir kapıdan bahsediliyor. Bu şu anlama gelir: Buradaki kapı bizim bildiğimiz bir kapı değildir, bizi ışınlandıracak geçit gibi bir şeydir. Zaten gök kapıları olmaları bile gerçek kapı olmadığına delildir. Gökte bizim bildiğimiz kapı mı olur? Bilim adamları bu geçitlerin nasıl olduğunu ve nasıl oluşacağını bilmiyor ama mümkün olduğunu söylüyorlar. [82] Kur'ân'dan anladığımıza göre kıyamet günü gök bu geçitler ile dolu olacaktır. Bu geçitler muhtemelen yıldızların silinmesini de sağlayacaklardır: Mürselât 9. "Yıldızlar silindiğinde."

Âyette kullanılan 'tumiset' kelimesi silmek manasındadır. [83] Bu şu anlama gelir: Âyet yıldızların patlamasından, parçalanmasından değil, onların bu evrenden silinmesinden bahsediyor, bu da ancak gökteki geçitler ile olacaktır.

Saatin Gelişi

Kur’ân’a göre Kıyâmet’in alametleri gelmiştir. [84] Dünya’nın şu anki durumu ve Peygamberin Kıyâmet alametleri buna delildir. Yine âyetlere göre Kıyâmet yakındır. [85] Chicago Üniversitesi'nde Bulletin of the Atomic Scientists dergisinin yönetici kadrosu tarafından 1947'den bu yana belirlenen sembolik bir Kıyâmet saati kadranı kurulmuştur. Buna ‘Doomsday clock’ adı verilmiştir yani ‘Kıyâmet saati’ ismi verilmiştir. [86] Bu saat zaman zaman güncellenmekte. 2015'te iki, 2017'de ise yarım dakika ileri alınarak 23:57:30'u göstermeye başlamıştır. 2020 yılında ABD ve Rusya arasındaki Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Antlaşması'nın bitmesi, ABD ve İran arasındaki kızışmalar ve iklim değişikliğine karşı savaşın başarısızlığı yüzünden saat gece yarısına 1 dakika 40 saniye kalaya ayarlanmıştır. [86] Yani Kur’ân’ın dediği gibi, Saat yaklaşmıştır. [87]

Kıyâmet Günü Güneş

Kur’ân sadece Dünya’nın halinden değil, Güneş’in kaderinden de bahseder: Güneş dürülecektir. [88] Bilim adamları da bu fikri desteklemektedir. [89] Güneş dürülmeden önce büyük deve dönüştüğü için Ay’ı yutacaktır [90], denizler alev alacaktır [91], yeryüzü kuruyacaktır [92] ve atmosferimiz sıyrılacaktır. [93] Tüm bunlar bilim tarafından onaylanmaktadır. [89]

İnsanların Durumu

Kur’ân’da o günde insanların durumu da ele alınmaktadır.

Saçların Ağarması

Kıyâmet günü çok kötü bir gün olduğu için insanlar şok olacaklardır. Teorik olarak, herhangi bir ani şiddetli şok, kaza, hastalık veya metabolizmadaki değişiklik saçın rengini değiştirebilir, ancak hemen görünmez. Bu saç temel olarak tırnaklarınız gibi ölür. Yine de şiddetli olumsuz olaylar, birkaç hafta sonra büyüyen yeni saçların beyaz olmasına neden olabilir. [94-6] Kur’ân’a baktığımızda çocukların saçlarının beyazlaşacağı belirtiliyor. [97] Dediğim gibi bunun nedeni de Kıyâmet’in şoku olacaktır.

Gebelerin Çocuklarını Düşürmesi

Bu şok sadece saçları beyazlaştırmayacak ama kendisi bir stres, bir korku kaynağı olacaktır. Araştırmacılar uzun zamandır stres zamanlarında beynin kortikotropin salgılatıcı hormon (CRH) adı verilen hormon da dahil olmak üzere birçok hormon salgıladığını biliyorlar. Geçmişte yapılan araştırmalarda, erken doğum yapan veya zayıf bebek doğuran kadınların kan dolaşımında genellikle yüksek düzeyde CRH olduğu bulundu. Diğer çalışmalarda stres bildiren kadınlarda bebeğin düşme riskinin arttığı belirtiliyor. CRH, beynin fiziksel veya duygusal strese tepki olarak salgıladığı bir hormondur ve ayrıca doğum sırasında uterus kasılmalarını tetiklemek için plasentada ve hamile bir kadının uterusunda üretilir. Ancak bu yeni araştırma, CRH ve diğer stres hormonlarının, özellikle alerjik reaksiyonlara neden olduğu bilinen lokalize mast hücrelerini hedeflediği vücudun başka bir yerinde de salınabileceğini düşündürmektedir. Mast hücreleri rahimde bol miktarda bulunur. Stres sırasında, CRH'nin lokal salınması, bu mast hücrelerinin bebek düşmelerine neden

olabilecek maddeleri salgılamasına neden olur. [98-9] Kur'ân bunu şu âyette ifade ediyor: Hac 2. "Onu gördüğünüz gün her emzikli kadın emzirdiğinden geçer ve her gebe kadın yükünü düşürür. İnsanları sarhoş görürsün. Oysa onlar sarhoş değildirler ama Allah'ın azabı şiddetlidir."

İnsanların Kendilerini Sarhoş Hissetmesi

Kıyâmet günü öyle korkunç olacak ki, tüm kadınlar stresten çocuklarını düşürecektir. Aynı âyette bu korkudan insanların kendini sarhoş hissedeceği yazılmaktadır. Aşırı kaygı durumunda beynin 'profrontal korteks' bölümü olumsuz olarak etkilenir. Beynin bu bölgesi planlama, anlama, fayda-zarar hesaplaması, tepkilerin ayarlanması, problem çözme ve karar verme mekanizmalarının gerçekleştiği yerdir. Aşırı kaygı bu bölümü olumsuz etkilediğinden yukarıda sayılan mekanizmalar bozulur. [100] Alkole bağlı sarhoşluk durumunda da (akut alkol alımında) beynin 'profrontal korteks' bölümünün gerçekleştirmiş olduğu fonksiyonların bozulduğu gösterilmiştir. [101] Alkole bağlı sarhoşluk durumundaki insan davranışı aşırı kaygı halindeki insan davranışı ile benzerdir. Özellikle Dünya'nın yok olması sırasında yaşanacak olayları gören ve yaşayan insanlar sarhoş olmadıkları halde sarhoşların gösterdiği davaranışları gösterecektir. Oradan oraya anlamsızca, sersemce koşuşacaklar, karar veremeyecekler, düşünemeyecekler ve beyinleri şok halinde olacaktır. Yüce Allah'ın bu ayette çok ince şekilde akut alkole alımına bağlı sarhoşluk ile akut aşırı kaygı durumunda insanların benzer davranış göstermelerini işaret etmesi büyük bir mucizedir. [99]

Gözlerin Kamaşması

Kur'ân'ın devamında belirtildiğine göre o gün gözler kamaşacaktır. [102] Bu ifade, hayrete, dehşete kapıldı; şaşırıp kaldı; dehşete kapılıp hiçbir şey göremedi; şaşkınlıktan gözlerini kapatamadı, gözleri açık kaldı; gözleri zayıfladı; gözleri kamaştı; gözleri dehşet ve korkudan belerdi; gözleri alabildiğine belerip dışarı fırladı; gözleri korku ve dehşetle doldu; gözleri alabildiğince açıldı, genişledi; korku, dehşet veya ani bir olayla karşılaştığında şaşıp kaldı, hayrete düştü; korkudan, gördüğü bir şeye gözlerini fal taşı gibi açıp bakakaldı; gözleri ölüm anında korkudan açık kaldı; gözleri fıldır fıldır döndü; gözleri seğirdi; gözleri yuvalarından fırladı; gözleri yuvalarında şimşek hızı ile bir o yana, bir bu yana döndü gibi anlamlara gelmektedir. [103] Sözcük anlamı 'gözün şimşek çakması' olan deyimin, insanın ansızın tepesinde çakan şimşeğe bakıp karşı karşıya kaldığı dehşet ve şiddet halinden mecaz olduğu, korkup dehşete kapılmaktan kinaye olduğu, korkudan gözlerinin şimşek gibi parlamasını, şimşek gibi çakmasını istiare-i mekniyye, mecaz-ı aklî veya mecaz-ı mürsel sanatıyla ifade ettiği söylenmiştir. [104] Dolayısıyla deyim, Kıyâmet günü korkudan ne yapacağını şaşıran inkârcı insanı olağan üstü bir benzetmeyle, son derece gerçekçi, çarpıcı ve de sanatlı bir anlatımla tasvir etmektedir. [105]

İnsanların Sağır Olması

Daha önce anlattığımız gibi Sur'a evreni sarsan bir ses olacaktır. Bu ses dağları parçalayacaktır hatta bazı insanları öldürüp başkalarını sağır bırakacaktır. Allah sağırlaşma

konusunda şöyle buyuruyor: Abese 33. “Kulakları sağır eden o ses geldiğinde,”

Etrafa Savrulmaları

Dağları paramparça eden bir sesin, insanları sağır edecek kadar kuvvetli olduğunu biliriz. Hatta böyle yüksek desibeldeki bir ses şok dalgasına dönüşür. Bu şok dalgası insanların sağa sola savrulmasına neden olabilir: Kâri’a 4. “O gün insanlar, her biri bir tarafa uçuşan küçük kelebekler gibi olacaktır.”

Bu sûre, bu adı, ilk âyetlerdeki ‘kâri’a’ kelimesinden alır. Bu kelimenin ‘kuvvetli ses çıkartacak şekilde şiddetle vurmak’ manası vardır. [106] İnsanların kelebek gibi olması insanların sağa sola savrulmalarını ifade eder. [107] Buna göre âyet bize kâri’a’nın yarattığı şok dalgası yüzünden, insanların sağa sola savrulacağını söylüyor ve bu bilimsel olarak mümkündür. Bundan sonraki âyette dağların ufalanıp dağılmasından bahsediliyor bunu da daha önce açıkladım. Demek ki bu âyetler apaçık şekilde Sur’a’nın çıkartacağı şok dalgasına işaret ediyorlar.

Göğün Duman Hali

Gökyüzüne geri dönersek, Kıyâmet günü gök apaçık bir duman olacaktır. [108] Bu dumanın sebebi ya bir volkan olacaktır ya da bir göktaşı ya da nükleer bir saldırı. [109] Yine konumuz olan günde gök yerin üzerine düşecektir. [110] Bu pek çok şekilde mümkün olabilir nitekim âyetteki gök ifadesinin neye işaret ettiği belli değildir. Eğer bu âyetin atmosferden bahsettiğini söylersek, karşımıza şu iki yorum çıkar: İlk olarak, atmosfer gazlardan oluşur. Bir gaz yoğunlaşma sayesinde sıvı hale dönüşür. [111] Bunun en belirgin örneği su döngüsüdür. Bulutlardaki su yoğunlaşma ile yeryüzüne düşer. [111] Aynı şeyi atmosferdeki tüm gazlar için düşünebiliriz. Eğer bir gün Güneş yok olursa, bu gazlar soğuyup, katılaşıp yeryüzüne düşebilir. İkinci manaya göre, atmosferdeki gazlar kütle çekim sayesinde düşmemektedir. Eğer kütle çekim kuvveti daha fazla olsaydı atmosfer yerin üzerine düşerdi, eğer daha güçsüz olsaydı, gazlar uzaya dağılırdı. [112] Allah kütle çekimin gücünü sabit tutarak, atmosferin yere düşmesini engelliyor. [113]

Bu âyetteki ‘gök’ ifadesini evren olarak da ele alabiliriz. Buna göre, bu âyetin manaları şunlardır: İlk olarak, Allah kuantum parçacığı olan gravitonları [114] Dünya’da milyarlarca kez katlayabilir. Böylece Dünya tüm gök cisimlerini kendi üzerine çekip hepsinin kendi üzerine düştüğü görüntüsünü verebilir. Allah’ın gücünün her şeye yettiğine iman eden kişilerin bu soruya bu şekilde cevap vermesi gayet de makuldür. İkinci olarak, Allah âyetinde göğü yerden ayırdığını söylüyor. [115] Buna göre göğün yer ile birleşmesini önleyen bir mekanizma var. Bu mekanizma karanlık enerjidir. Karanlık enerji evreni hızla genişleterek göklerin ve yerin bitişmesine engel oluyor. Fakat Kıyâmet günü evren kendi içine çökerek gökler yerle birleşince, Dünya’dan bakan bir insana göre gökler yere düşmüş gibi olacaktır. Bu âyette ‘gök’ ifadesinin ‘göktaşı’ manası da olabilir nitekim Arapçada ‘sema’ (gök) kelimesi, üstümüzde olan her şey için kullanılır. [116] Tabi bunun illa göktaşı olmasına gerek yok. Bu Ay da Güneş de başka bir gezegen de olabilir. Eğer sema kelimesinin üstümüzdeki her şey

olacağı manasını reddedenler olursa, biz şöyle deriz: Bu âyetteki gök göktekilerden bahsediyor olabilir. Tıpkı Yûsuf sûresinde 'kent' denilirken 'kentin halkı' kastedildiğinde. [117]

Nâzi'ât Sûresinde Kara Delik

Kara delik konusuna geri dönersek, bir yıldır anlamaya çalıştığım âyetler var. Bu âyetler Nâzi'ât sûresinin başında bulunuyor: "Bir batırışla (gark) söküp çıkanlara, çekenlere (nâzi'ât); usulca, yumuşakca (neşt) çekenlere (nâşitât); bir yüzüşle (sebh) yüzüp gidenlere (sâbihât); bir üstün gelişle (sebk) yenip bozguna uğratanlara (sâbikât); bir emri (emr) düzenleyip tertip edenlere (muddebirrât)." [118]

Bu âyetler hakkında pek çok görüş nakledilmiştir fakat ben bu âyetleri ilk gördüğümde aklıma hemen kara delikler geldi. Kara deliklere nasıl işaret ettiğine bakmadan önce bu âyetteki kelimeleri inceleyelim. İncelemeden önce bu âyetleri bükmediğimizi göstermek için Elmalılı'nın şu sözünü aktaracağım:

"Bu beş âyetten ile âyetleri, kapsamış oldukları nâzi, ğark, nâşit ve neşt kelimelerinin lugat bakımından farklı mânâları gösteren müşterek lâfızlardan olmaları nedeniyle her biri birçok mânâ ifade etme ihtimalinden dolayı, bunları meâlde sade bir mânâ ile terceme etme imkânı yoktur. Bu nedenle bunları mümkün olabildiği kadar tefsir sûretiyle anlamaya çalışmak gerekir." [119]

İlk âyetteki 'gark' (غرق) kelimesi 'batırma' anlamına gelmektedir. [119-120] 'Nâzi'ât' (نزع) kelimesi ise 'söküp çıkarmak, çekmek' anlamındadır. [119, 121] 'Nâşitât' ve 'neşt' (نشط) kelimeleri 'usulca çekmek' anlamındadırlar. [122] 'Sâbihât' ve 'sebh' (سبح) kelimeleri 'yüzmek' anlamındadırlar. [119, 123] 'Sâbikât' ve 'sebk' (سبق) kelimeleri 'öne geçmek', 'geride bırakmak', 'üstün gelmek' anlamındadırlar. [124] Son olarak da 'muddebirrât' (دبر) kelimesi 'tedbir etmek', 'düzenlemek' mânâsındadır. [125] Bu mânâlara göre, âyetlerin bahsettiği şey: Çekmektedir. Çekmesiyle birlikte söküp koparmaktadır. Söktüğü şeyleri batırmaktadır. Kolayca, usluca çekmektedir. Bir ortamda yüzmektedir. Hareketlidir. Rekabet ortamı oluştuğunda üstün gelmektedir. Yenip bozguna uğratmaktadır. Aynı zamanda kendisine düzenleyip tertip etmek olan bir emir verilmiştir. Yemin edilen şeyin kara delikler olduğu açıktır. Kara deliğin özelliklerine tek tek bakarak bunu netleştirelim:

Bir batırış ile çekip sökmek: Kara delikler uzay zamanı o kadar çekip bükerler ki ışık bile kendilerinden kaçamaz. Bu nedenle görülemezler. Kara delikler karşılaştıkları şeyleri oluşturan maddeleri ait olduğu yerden çekerek sökerler ve batırırlar. Kara deliklerin maddeleri söküp çektiklerini, maddeleri dibe çeker gibi batırdıklarını biliyoruz. Bu dibe dalıştan hiçbir şey kurtulamaz. [126]

Kolayca, usulca çekmek: Kara delikler iki tiptir. İlk tipler maddeyi şiddetle söküp çeker, ikinciler ise usulca, yavaş yavaş çekerler. Kozan Demircan bu konuda şöyle buyuruyor:

"Konumuz açısından aktif olmayan bir süper kütleli kara deliği ele alalım. Bu kara delik sürekli madde yutmadığı için sarmallar çizerek içine düşen ve X ışınları yayan milyonlarca derece sıcaklıktaki ölümcül bir gaz diskiyle kuşatılmış değildir. Pasif süper kütleli kara

delikler yalnızca Hawking radyasyonu yayıyor. Ancak bunların çapı 800 milyon ila 1 milyar km, yani buradan Jüpiter'e kadar. Dolayısıyla yüzey alanı çok geniş ve metrekareye düşen Hawking radyasyonu sınırlı. İşte Şirin olay ufku böyle soğuk olan bir kara deliğin içine düşseydi hiç zarar görmezdi. Kara deliğin merkezindeki tekilliğe ulaşması haftalar sürerdi. Kara delik aktif olmadığı için iç olay ufku, yani tekilliğin çevresindeki bölge de radyasyon saçmazdı. […] Şirin en ufak bir sarsıntı geçirmeden düşüyor, çünkü Einstein'ın dediği gibi serbest düşüş halinde; yani ne hızlanıyor ne de yavaşlıyor: Süper kütleli kara delik, Şirin'i yıldız kütleli dönen bir kara delik gibi şiddetle çekiştirmiyor. […] Einstein'ın görelilik teorisi gereğince Şirin de süper kütleli kara deliğin ufkundan zarar görmeden, hızlanmadan ve ısınmadan geçmek zorunda. Yoksa serbest düşüş ilkesine aykırı davranmış olur ve bu da Einstein'ın tadını kaçırır." [127]

Şiddetli çekiştirmeyen bir şey usulca çeker, buna göre âyetler iki tip kara deliğe işaret ediyor.

Yüzmek: Kara delikler evrenin içinde yüzmektedirler nitekim evren bir deniz gibidir. [128]

Rekabet ortamı oluştuğunda üstün gelmek: Kara delikler rakiplerine karşı asla yenilgiye uğramazlar. Her zaman galip-üstün gelirler. Yenip bozguna uğrattılar. Kendilerinden milyonlarca kat daha büyük olan yıldızlarla karşılaştıklarında bile onlara üstün gelirler ve onları kendilerinde çekerek yok ederler, bozguna uğratırlar. İki kara delik karşılaştığında ise birleşerek daha büyük bir kara delik oluştururlar. Yani yine bir yenilgiye uğramazlar. Evrende kara deliklere üstün gelecek herhangi bir yapı ön görülmemiştir.

Düzenleyip tertip etmek: Galaksilerin merkezinde yer alan dev kara deliklerin evrendeki yaşamın oluşması için olmaz ise olmaz yapılar oldukları artık kesin olarak biliniyor. Galaksiler oluşmadan önce dev kara delikler oluşmuştu. Bu kara delikler karşılaştıkları gazları çekip döndürerek ilk galaksileri oluşturdular. Bu dev kara deliğin etrafında dönen gazlar sıkışarak yıldızları oluşturdu. Güneş'imiz ve etrafında dönen gezegenler de bu şekilde oluşmuştur. Samanyolu galaksimizin merkezinde de dev bir kara delik var. Bu dev kara delikler Allah'ın kendilerine verdiği görevi-emri yerine getiriyorlar. Galaksileri düzenleyip tertip ediyorlar, design ediyorlar, tasarlıyorlar. [129]

Tüm bu âyetler bize kara deliklerden bahsedildiğini gösterdiler. Peki tüm bu yeminler ne için yapılıyor? Bunu öğrenmek için hemen sonraki âyetlere bakalım: "O gün, sarsan (râcife) sarsacak. Ardından bir diğeri izler."

Daha önce açıkladığım gibi kasemler bir şeyin başka bir şeyin delili olduğu için yapılır. Buna göre kara delikler Sur'a'nın yaratacağı artarda olan sarsıntılara sebep olacaktır. Âyetteki 'râcife' kelimesi 'müthiş bir ses' anlamındadır. [130] Bunu sesin ne olduğunu Sur'a bölümünde işledik. Kara deliklerin ses dalgaları veya kütle çekim dalgaları dünyamızı sallayacaktır.

Yerin Parçalanması, Atomize Edilmesi

Dünya'nın sonu sadece bir sarsıntı ile bitmiyor ama belirtildiğine göre Dünya dağlarla birlikte ufalanıp zerrelere ayrılacaklardır: "Yer ve dağlar yüklenilip de tek bir ufalanma ile

ufalandıkları zaman,” [131]

Bu âyetteki ‘yüklenilip’ ifadesi dağların ve yerdekilerin içindekilerle yüklenmesini ifade eder. [132] Sonraki ifade ise dağların ve yerin un ufak olması anlamındadır. [132-3] Peki bu nasıl olabilir? Daha önce açıkladığımız gibi karanlık enerji evreni parçalayacaktır yani bu Dünya’nın parçalanması anlamına da gelir. Un ufak ifadesi de bu anlamdadır.

Fırkalara Ayrılma, Birbirini Öldürme, Deprem, Gökten Recm

İşaretler bununla bitmiyor. Allah En’âm sûresinde şöyle buyuruyor: “De ki: “Allah size üstünüzden veya ayaklarınızın altından bir azap göndermeye ya da sizi muhalif gruplara ayırıp birbirinize güçlerinizin acısını tattırmaya kâdirdir.” Bak, anlasınlar diye âyetlerimizi nasıl açıklıyoruz!” [134]

Muhammed Bilal Nâdir bu âyet hakkında şöyle buyuruyor:

“Sûre-i En’âm, Âyet 65’te dört durum vardır. Hepsi de azap olup mutlaka meydana gelecektir. İkisi Resûlullah (s.a.w.)’in vefâtından yirmi beş yıl sonra meydana gelmiştir. Müslümanlar fırkalara ayrılmış ve birbirlerine sıkıntı çektirmişlerdir. Diğer ikisi de mutlaka meydana gelecek. Bu da hasf (deprem ile yerle bir olma) ve semadan recm şeklinde olacaktır.” [135]

Müfessirin dediği gibi bu âyette 4 tane işaret vardır. İlk ikisi tefsirde işlenmiştir. Biz konumuz olan son ikiye bakalım: İlkini daha önce izah ettik. Bu Sur’a’nın oluşturacağı şok dalgaları ile olacaktır. İkincisi ise göktaşlarına işaret olabilir veya Nadîr’in dediği gibi bunlar gökten atılan atom bombaları olabilir. İlk iki azap birbiriyle bağlantılı olduğu için son iki de bağlantılı olabilir. Buna göre göktaşının veya atom bombasının yeryüzüne çarpması depreme neden olacaktır. Bu recmin atom bombalarına işaret ettiğine başka bir delil de şu hadis: “Bu ümmetin sonunda yere geçme, diğer hayvanların şekline döndürülme ve patlama hâdiseleri vardır.” Hz. Âişe dedi ki: ″Yâ Resûlallah! Aramızda sâlih insanlar olduğu halde yine helâk olur muyuz?” dedim. Buyurdu ki: ″Evet, çirkin durumlar ortaya çıktığı vakit.” [136]

Hadisteki ‘patlama’ göktaşı olabilir ama insanlar genelde patlamayı bombaya atfettiği için atom bombalarından bahsedilmesi daha olası.

Aynı hadiste ‘yere geçirme’ konusu açılıyor. Bu konuda pek çok âyet [137] vardır ve bunlardan en dikkat çekicisi şöyle: “Göktekinin sizi yerin dibine batırmayacağından emin misiniz? Bir de bakarsınız yeryüzü sallanıp çalkalanmaktadır (temûr).” [138]

Âyetteki ‘temûr’ kelimesi ‘dalgalanma’ mânâsındadır. [76] Peki yere geçirilmemizin yeryüzünün dalgalanması ile ne alakası var? Bilindiği gibi Dünya farklı katmanlara ayrılmaktadır. [139] En üst katman litosferdir. [140] Litosfer katı bir yapıya sahiptir ve kendisi mantonun (sıvı magmanın) üzerinde yüzmektedir. İnsanların yere geçirilmesi ve yeryüzünün dalgalanması yer kabuğunun bazı kısımlarında çöküşlerin oluşması ve bazı kısımların da coşmuş bir denizdeki yüzen bir gemi gibi dalgalanıp çalkalanacağıdır. Bu çalkalanışa

magmayı ısıtan jeo-nötrinolar ve çok derinlerde oluşan sıcak gazlar sebep olacaktır. [141-144] Bilim ve Yaratılış Ağacı bu konuda şöyle buyuruyor:

“2013 yılında yapılan bir araştırma ise katı çekirdeğin dış sınırının 6000 derece olduğunu ve bunun beklenenden 1000 derece daha fazla olduğunu göstermişti. [145] 2015 yılında ise nötrinoların yaptığı sıcaklık artışının beklenenden fazla olduğu bildirildi. [146] Araştırmalar kabuk hareketlerini sağlayan ana itici gücün yer altındaki sıcaklık olduğunu ve bu sıcaklığın çok artmasının ise yer küresini kaynayan bir hale döndürebileceğini gösteriyor. [147]” [148]

Bu kaynama plakaların kırılıp yerin magmaya batmasına yol açacaktır. Yerin bazı kısımları ise bu magma denizinin üzerinde yüzecektir, dalgalanacaktır. Yukarda verdiğimiz Hakkâ 14’ün farklı bir mânâsına göre yer ve dağlar kaldırılıp birbirine çarpıştırılacaklardır. Çekirdeğin aşırı ısınması sonucu yer kabuğunun her yerden kırılıp yerin dibine batarken uçlarının havada birbiri ile çarpışması, birbirinin üstüne binmesi, dağların birbirine çarpışması kaçınılmazdır ve 2012 adlı filmde bu senaryo işlenmiştir. Kur’ân yer kabuğunun bir sıvı üzerinde olduğunu nasıl bildi? Yine Allah âyetlerde dağların Kıyâmet günü yürütüleceğini söylüyor. [149] Yani yer kabuğu parçalanınca kıtaların ve dağların yüzme hızı artacaktır.

Denizlerin Birleşmesi

Bu yarıklardan magma da çıkacaktır bu da denizleri ısıtacaktır. Bu ısıma sonucu deniz seviyesi yükselecektir nitekim bir şey ne kadar ısıtılırsa o şeyin hacmi o kadar yükselir. [150] Bu olaya ‘genleşme’ adı verilir. Küresel ısınma yüzünden denizlerin yükselmesinde en büyük sebep budur. [151] Denizlerin seviyesi yükseldikçe denizler bir araya getirilecektir ve en sonda tüm yeryüzü denizle kaplı olacaktır. Kur’ân bu konuda şöyle buyuruyor: “Denizler birbirine katıldığı (fuccirat) zaman,” [152]

Bu anlam pek çok müfessir tarafından nakledilmiştir. [153] Bu âyetin ikinci bir mânâsı da denizlerin fışkırmasıdır nitekim ‘fuccirat’ kelimesi ‘fışkırma’ kökünden gelir. [154] Peki bu nasıl olabilir? Bilim adamları magma altında su okyanusu bulmuştur. [155-158] Allah yeri yararak bu okyanustan su fışkırtacaktır.

Kıyâmet Alametleri

Kur’ân’dan çıkıp hadislere yönelim şimdi. Hadislerde pek çok Kıyâmet alameti söylenmektedir. Biz burada sosyolojik ve dini alametlerden bahsetmeyeceğiz. Pozitif bilimlerle alakalı olanlara bakacağız. Peygamber efendimiz Güneş’in batıdan doğacağını [159], insanların vücutlarında şekil bozukluğu olacağını [160] söylüyor. Peki bunlar nasıl olabilir? İkinci hadise nükleer bombaları yüzünden olabilir nitekim radyoaktif maddeler insanın genetiğini değiştirebilir. [161] İlk hadise ise Dünya’nın kutuplarının değişmesi ile mümkün olabilir. Peki bu nasıl mümkün olur? Bir meteorit Dünya’nın eksen eğikliğini değiştirebilir nitekim daha önceden Uranüs’ün eksen eğikliği çok küçük bir derecede iken, büyük bir meteor onun eksen eğikliğini 97 dereceye yükseltti. [162] Buna göre daha büyük bir darbe gezegenin tamamen ters dönmesine neden olabilir. Yine Venüs’ün eksen eğilimi

177 derecedir. Bunun muhtemel nedeni meteor darbesidir. [163] Bilim ve Yaratılış Ağacı başka bir seçenek sunarak şöyle buyuruyor:

“NASA resmi sitesindeki bir başka ilginç tespite göre ise Dünya’nın ikliminin değişmesi bile Dünya’nın tersine dönmesini ve Güneşin artık batıdan doğmasını sağlayabilir. Bu olayın mekanizması ise şöyle açıklanıyor: Atmosferdeki El Nino gibi şiddetli rüzgârlar Dünya üzerine bir tork uyguluyor. Eğer doğru noktalardan yeterince güçlü hava basınçları oluşursa Dünya’yı önce yavaşlatıp sonra tersine dönmesini sağlayabilir.” [164-165]

Tüm bu işaretlerden sonra bazı art niyetliler bunları reddetmek için saçma sapan iddialar sunacaklardır. Biz de bunlara cevap verelim.

İddia I: Dünya büyük yırtılma senaryosu ile parçalanırsa, Allah sol eline Dünya’yı alıp nasıl ‘bugün Melik kim?’ diyebilir? Parçalanmış bir şeyi nasıl tutsun?

Cevap: İlk olarak, Allah’ın sol elinde Dünya’nın olması bizim bildiğimiz bir şey değildir. Allah’ın eli tamamen mecazî bir ifadedir. Dünya’nın parça parça olması Allah’ın onu bir elde tutmasına engel değildir nitekim bir hadiste bir Yahudi Peygambere gelip dağların Allah’ın bir parmağı üzerinde olduğunu söylüyor ve bunu sular, ağaçlar ve yaratıklar için de tekrarlıyor. [166] Bakın tüm dağlar yapışık olmadığı halde, tüm yaratıklar bir tek canlıyı oluşturmadığı halde Yahudi hepsinin bir tek parmak üzerinde olduğunu söylüyor. Belirtmek gerekir ki Peygamber bu olaya gülümseyerek Yahudi’nin dediğini tasdik etmiştir.

İkinci olarak, evren kendi içine dürüldüğünde Dünya’nın parçacıkları birbirlerine yaklaşacağı için Allah en sonda bu toplanan şeylerini sol eline alıp bunu söylemiş olabilir.

İddia II: Dünya parçalanacaksa, Allah ‘Dünya’ kelimesini nasıl kullanabilir?

Cevap: Ben bilgisayarımı paramparça etsem sonra da bunu çöpe atsam. Bir arkadaş gelip bana ‘bilgisayarı ne yaptın?’ dese ve ben ona ‘çöpe attım’ desem, ben hata mı yapmış olurum? Hayır, herkes ne demek istediğimi anlar. Bu örnekler çoğaltılabilir. Evimi kendim inşa etsem ve bana bunun kime ait olduğu sorulsa, ben o kişiye evim hala inşa edilmediği halde ‘benim evim’ desem, bu hatalı bir cümle mi olur? Hayır, bu bir üslup şeklidir. Aynı şey iddia için geçerli. Allah bir noktaya Dünya’nın tüm parçacıklarını toplayacaktır.

İddia III: Belirtildiğine göre biz dümdüz bir Dünya’da tekrar diriltileceğiz. Hadislerden ve Kur’ân’dan anlaşıldığına göre bu Dünya şu anki mevcut Dünya’dır. Eğer göklerin dürülmesi, bir içe çökme ise biz nasıl aynı Dünya’da diriltileceğiz? Bu Dünya zaten yok olmuş olmayacak mı?

Cevap: Başta denilen şey doğrudur. Bu Dünya’da diriltileceğimize dair pek çok hadis sunulabilir ama burada bu konu hakkında delilleri pas geçeceğiz. Önemli olan konuya dönersek cevabımız şöyle olur: İlk başta dünyamız dümdüz bir yere dönecektir. Sonra bu yerde biz diriltileceğiz. Bundan sonra biz Sırat köprüsünde iken Allah evreni dürecektir nitekim Âişe (r.a.) bir hadiste şöyle buyuruyor:

“Ey Allah’ın Rasülü: “Yeryüzü bunca genişliğine ve büyüklüğüne rağmen, kıyamet günü o allah’ın eli altında olacaktır. Gökler de O’nun sağ elinde toplanıp dürülecektir.” Zümer 67 âyetinde Rabbimiz böyle buyurur. O günde mü’minler nerede bulunacaklardır? Dedim. “Cehennem üzerindeki Sırat üzerindedir ey Âişe” buyurdular.” [167]

Buna göre ortada hiçbir çelişki yoktur.

İddia IV: Allah bir âyetinde göğün bulutla tarafından yarılacağını söylüyor. [168] Bu nasıl mümkün olabilir?

Cevap: Bu âyet şöyle tercüme edilebilir: “O gün gök parçalanarak beyaz bulut kümelerine dönüşür ve melekler bölük bölük inerler.”

Bu meali şu tefsirler destekleyebiliriz:

“Yüce Allah bu ayetlerde kıyametin dehşetinden bahsediyor ve o gün olacaklardan haber veriyor. Kıyamet günü gök param parça yarılacak, yarılan gökten gözleri kamaştıracak nurlar, bulutlar halinde görünecek ve melekler oradan inip, haşr alanındaki herkesi çepeçevre kuşatacaklar. Sonra Yüce Rab kulları arasında hükmünü verecektir. Bu hüküm sonucunda kimleri cennete, kimileri ise cehenneme gidecektir.” [169]

Buna göre Allah evreni atomlara ayırınca her şey bulut görünümü verecektir. Bu da âyetlerde bahsedilen yarılmanın bir şeyi ikiye bölme olmadığını gösteriyor.

Kaynaklar:

1. http://www.bbc.com/earth/story/20150602-how-will-the-universe-end

2. https://fr.wikipedia.org/wiki/Big_Bounce

3. https://fr.wikipedia.org/wiki/Mort_thermique_de_l%27Univers

4. https://fr.wikipedia.org/wiki/Big_Rip

5. https://www.akevler.org/AkevlerMakaleler/379/CokOk/10153/Mete-Firidin/Kevkeb

6. https://www.kozmikanafor.com/evrenin-sonu-nasil-gelecek/;

7. Vehbe Zühaylî, Tefsirü’l-Münir, c. 15, s. 86.

8. Kamer, 54/1; Meryem, 19/90.

9. Vehbe Zühaylî, a.g.e., c. 8, s. 400.

10. https://evrimagaci.org/evrenin-sonu-evren-nasil-sona-erecek-evrenin-sonuna-dair-olasi-senaryolar-neler-9191

11. https://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BCk_Patlama

12. https://khosann.com/evrenin-celladi-buyuk-yirtilma-karanlik-enerji-22-milyar-yil-sonra-evreni-nasil-yok-edecek/

13. https://khosann.com/yasadigimiz-evren-nasil-yok-olacak/

14. İbnü'l-Cevzî, Zadü'l-Mesir fi İlmi't-Tefsir, Mürselât, 77/1-6 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, Mefâtîhu'l-gayb, Mürselât, 77/1-6 tefsiri.

15. Celal Yeniçeri, Uzay Ayetleri Tefsiri, "Göklerin Düzen ve Dengesini Kaybedip Parçalanmaları" maddesi.

16. https://www.forbes.com/sites/startswithabang/2016/09/15/how-certain-are-we-of-the-universes-big-freeze-fate/#4b51905f4750

17. https://en.wikipedia.org/wiki/Big_Rip

18. https://phys.org/news/2014-06-higgs-boson-universe-collapse.html

19. https://www.sciencealert.com/second-big-bang-could-end-the-universe-with-unstable-higgs-boson-particle

20. https://tr.wikipedia.org/wiki/Enflasyon_(kozmoloji)#:~:text=Fiziksel%20kozmolojide%20kozmik%20enflasyon%2C%20kozmolojik,10%E2%88%9232%20saniyeleri%20aras%C4%B1nda%20s%C3%BCrd%C3%BC.&text=Enflasyon%20teorisi%201980%27li%20y%C4%B1llar%C4%B1n%20ba%C5%9Flar%C4%B1nda%20geli%C5%9Ftirilmi%C5%9Ftir.

21. http://cds.cern.ch/journal/CERNBulletin/2013/12/News%20Articles/1525938?ln=fr#:~:text=Le%20terme%20%C2%AB%20inflation%20%C2%BB%20d%C3%A9signe%20l,n%C3%A9e%20avec%20le%20Big%20Bang.&text=D%27apr%C3%A8s%20le%20Mod%C3%A8le%20standard,particule%20%C3%A9l%C3%A9mentaire%20de%20spin%20z%C3%A9ro.

22. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1631070515001401

23. https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fspas.2018.00050/full

24. Hans Wehr 4th ed., s. 674 (of 1303).

25. http://m.kuranmeali.eu/Mufredat/index.php?p=653

26. https://www.youtube.com/watch?v=4_aOIA-vyBo

27. https://www.universetoday.com/37018/big-crunch/

28. İsmail Hakkı Bursevî, Rûhu'l-beyân, Zümer, 39/67 tefsiri.

29. Kurtûbî, Câmiʿli-ahkâmi'l-Kurʾân, Zümer, 39/67 tefsiri; İbn Kesîr, Tefsîrü'l-Kur'âni'l-azîm, Zümer, 39/67 tefsiri.

30. Celal Yeniçeri, a.g.e., “Kâinatın Genişlemesi - Yaratılışta Süreklilik ve Göklerin Çapında Daralma” maddesi.

31. Kurtubî, a.g.e., XI/347-348.

32. Zemahşerî, Keşşaf, c. 5, s. 980.

33. Al Mawrid, Arabic Dictionary, s. 733.

34. Mürselât, 77/3.

35. Mahmut Toptaş, Şifa Tefsiri, Enbiyâ, 21/104 tefsiri.

36. Ömer Nasuhi Bilmen, Kur’ân-ı Kerîm’in Türkçe Meâl-i Âlîsi ve Tefsiri, Enbiyâ, 21/104 tefsiri.

37. Hans Wehr 4th ed., page 159 (of 1303).

38. Mâtürîdî, Teˀvîlâtü’l-Kurˀân, Hâkka, 69/16 tefsiri.

39. Kurtubî, a.g.e., Mürselât, 77/9 tefsiri.

40. https://www.space.com/34928-the-universe-is-flat-now-what.html

41. Ali Küçük, Besâiru'l-Kur'ân, Enbiyâ, 21/104 tefsiri.

42. Beyzâvî, Envârü’t-tenzîl ve esrârü’t-teˀvîl, Enbiyâ, 21/104 tefsiri.

43. İbn Kesîr, Tefsîrü’l-Kur’âni’l-azîm, Enbiyâ, 21/104 tefsiri.

44. Hans Wehr 4th ed., page 378 (of 1303).

45. Benzer âyetler: Ankebût, 29/19; Rûm, 30/11, 27; Büruc, 85/13.

46. Dict. and Glos of Quran by Penrice, s. 55; Lanes Lexicon, s. 1027; Celâleddin es-Suyûtî ve Celâleddin el-Mahallî, Celâleyn, Enbiyâ, 21/30 tefsiri; Beyzâvî, a.g.e., Enbiyâ, 21/30 tefsiri; Taberî, Câmiu’l-Beyân, c. XVI, s. 254.

47. Enbiyâ, 21/31.

48. Hûd, 11/41.

49. Celal Yeniçeri, a.g.e., “Gökadalar-Aknoktalar ve Karanoktalar” maddesi.

50. https://www.google.ch/amp/s/tr.euronews.com/amp/2019/01/10/evrendeki-ilk-isik-kaynaklarindan-biri-olan-kuasar-tesadufen-kesfedildi

51. Müslim, Câmiʿu’s-sahîh, Kıyâmet’in, Cennet ve Cehennem’in sıfatı, 2788a; Benzer rivâyetler: Müslim, a.g.e., Kıyâmet’in, Cennet ve Cehennem’in sıfatı, 2787, 2788b, 2788c.

52. Elmalılı, Hak Dini Kur'ân Dili, Zümer, 39/67 tefsiri.

53. Buhârî, Câmiʿu's-sahîh, Tevhîd, 19; Müslim, Câmiʿu's-sahîh, Kıyâmet'in, Cennet ve Cehennem'in sıfatı, 2788a; Ebû Dâvûd, Es-Sünen, Sünnet, 19, 4732.

54. Tekvîr, 81/2.

55. Ebüssuûd, İrşâdü'l-ʿakli's-selîm, Tekvîr, 81/2 tefsiri. Bahsi geçen âyet: Enbiyâ, 21/98.

56. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/03/kara-delikler-ve-solucan-delikleri.html

57. Sebe, 34/3; Fussilet, 41/5.

58. https://tr.wikipedia.org/wiki/Aristoteles_fizi%C4%9Fi

59. https://www.livescience.com/65299-how-will-the-universe-end.html

60. https://khosann.com/evreni-yok-eden-vakum-kopukleri-var-mi/

61. https://youtu.be/ijFm6DxNVyI

62. Fâtır, 35/41; Benzer âyet: Rûm, 30/25.

63. https://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eok_dalgas%C4%B1

64. https://www.theguardian.com/science/2020/sep/02/sounds-like-thud-astronomers-biggest-cosmic-event-since-big-bang

65. https://www.express.co.uk/news/science/1112855/Black-hole-recording-sound-of-black-hole-sound-waves-black-hole-picture-NASA-space-news

66. https://skyandtelescope.org/astronomy-news/black-hole-sound-heats-a-galaxy-cluster/

67. Benzer âyet: Mülk, 67/7.

68. https://fr.wikipedia.org/wiki/Bourdonnement

69. Ankebût, 29/57.

70. Yâsîn, 36/51.

71. Ebüssuûd, a.g.e., Kehf, 18/99 tefsiri.

72. Buhârî, a.g.e., Ezan, 2, (604).

73. Sur'a hakkındaki bölüm, belirtilen linkten istifade edilmiştir: https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2020/11/sura-ufleme-kara-deliklerin-sesi/

74. Nisâ, 4/53, 124.

75. https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BCtle%C3%A7ekimsel_dalga

76. https://www.almaany.com/tr/dict/ar-tr/dalgalanmak/

77. Hicr, 15/43-44; Sâd, 38/50; Zümer, 39/71-73.

78. Vehbe Zühaylî, a.g.e., c. 4, s. 497.

79. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/01/evrenin-genislemesi.html

80. Vehbe Zühaylî, a.g.e., c. 6, s. 393.

81. Taberî, a.g.e., A'râf, 7/40 tefsiri.

82. http://okyanusum.com/belgesel/paralel-evrene-seyahat-edebilir-miyiz/

83. Nisâ, 4/47; Yâsîn, 36/66; Kamer, 54/37; Râgib El-İsfahânî, Müfredat, t-m-s (طمس) maddesi, s. 640-1.

84. Muhammed, 47/18.

85. Enbiyâ, 21/1; Şûrâ, 42/17; Necm, 53/57; Kamer, 54/1.

86. https://fr.wikipedia.org/wiki/Horloge_de_la_fin_du_monde

87. Doomsday clock saati hakkındaki bölüm, belirtilen linkten istifade edilmiştir: https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2021/02/kiyamet-nasil-kopacak/

88. Tekvîr, 81/1.

89. Detaylı okuma için: https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/01/kuranda-gunes-ve-ay.html

90. Kıyâme, 75/8-9.

91. Tekvîr, 81/6; İnfitâr, 82/3.

92. Kehf, 18/8.

93. Tekvîr, 81/11.

94. https://www.theregister.co.uk/2006/09/29/the_odd_body_shock_hair/

95. ZHANG Bing, Hyperactivation of sympathetic nerves drives depletion of melanocyte stem cells, 22 Ocak 2020. [İnternetten okuma için: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31969699/]

96. https://kuranmucizeler.com/saclari-agarmis-cocuklar

97. Müzzemmil, 73/17.

98. https://www.webmd.com/baby/news/20030605/how-stress-causes-miscarriage

99. https://kuranmucizeler.com/her-emziren-emzirdigini-unutur-her-gebelik-sahibi-tasidigini-dusurur-insanlar-sarhos-olmadiklari-halde-sarhos-gibidirler

100. PARK Junchol, Anxiety Evokes Hypofrontality and Disrupts Rule-Relevant Encoding by Dorsomedial Prefrontal Cortex Neurons, 26 Mart 2016. [İnternetten okuma için: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26985040/]

101. ABERNATHY Kenneth, Alcohol and the Prefrontal Cortex, 2010, International Review of Neurobiology, 91:289-320. [İnternetten okuma için: https://www.researchgate.net/publication/46123738_Alcohol_and_the_Prefrontal_Cortex]

102. Kıyâme, 75/7.

103. Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., XXX, 193-194; Zemahşerî, el-Keşşâf, IV, 190-191.

104. Âlûsî, Rûhu'1-Meânî, XVI, 239; İbn Âşûr, Tefsîru't-Tahrîr ve't-Tenvîr, XXIX, 344; Elmalılı, a.g.e., VIll, 5477.

105. KOÇAK Süleyman, Kıyâmet Suresi'ndeki Belâgî ve Lugavî İncelikler, 2010. [İnternetten okuma için: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/221354]

106. İsmail Hakkı Bursevî, a.g.e., Kâri'a, 101/1 tefsiri.

107. Taberî, a.g.e., 24/574; GÜLER Nurdane, Kur'ân'da Kozmik Kıyamet ile Hesap Gününün İç İçeliği ve Yoruma Etkisi, s. 7-8, 10. [İnternetten okuma için: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1254439]; SAV Adem, Kâri'a Sûresi Bağlamında Kıyâmet Sahneleri, s. 68, 71, 93. [İnternetten okuma için: https://tezarsivi.com/karia-suresi-baglaminda-kiyamet-sahneleri]

108. Duhân, 44/10-11.

109. Detaylı okuma için: https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/04/kyamet-alameti-gogun-duman-olmas.html

110. Hac, 22/65.

111. https://tr.wikipedia.org/wiki/Yo%C4%9Funla%C5%9Fma#:~:text=Yo%C4%9Funla%C5%9Fma%20veya%20yo%C4%9Fu%C5%9Fma%2C%20maddenin%20fiziksel,faza%20de%C4%9Fi%C5%9Fimi%20ve%20buharla%C5%9Fman%C4%B1n%20tersidir.

112. https://bilimfili.com/atmosfer-neden-uzaya-kacmiyor

113. İkinci mana, belirtilen linkten istifade edilmiştir: https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2018/08/56-kuran-gogu-dusmekten-koruruz-diyor-peki-bilim-ne-diyor/

114. https://fr.wikipedia.org/wiki/Graviton

115. Enbiyâ, 21/30.

116. Fahrüddîn er-Râzî, Allah'ın Aşkınlığı, İz yayıncılık, Çeviren: İbrahim Coşkun, s. 51; s. 51; Râgib El-İsfahâni, Müfredat, s-m-v (سمو) maddesi, s. 516.

117. Yûsuf, 12/82.

118. Nâzi'ât, 79/1-5.

119. Elmalılı, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri.

120. Hans Wehr 4th ed., page 786 (of 1303); Râgib El-İsfahâni, Müfredat, g-r-k (غرق) maddesi, s. 752-3; Ömer Nasuhi Bilmen, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; Kurtubî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri.

121. Hans Wehr 4th ed., page 1120 (of 1303); Râgib El-İsfahâni, Müfredat, n-z-a (نزع) maddesi, s. 1045; Ömer Nasuhi Bilmen, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; Kurtubî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri.

122. İbn Manzûr, Lisânü'l-Arab, (نشط) Lanes Lexicon, s. 2796-7; Beyzâvî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5; Kurtubî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; Ömer Nasuhi Bilmen, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; Mevdûdî, Tefhîmü'l-Kur͗ân, Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; Zemahşerî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri

123. Enbiyâ, 21/33; Yâsîn, 36/40; Râgib El-İsfahâni, Müfredat, s-b-h (سبح) maddesi, s. 475; Beyzâvî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5; Seyyid Kutub, Fî Zılâli'l-Kur͗ân, Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; Ömer Nasuhi Bilmen, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri; Kurtubî, a.g.e., Nâzi'ât, 79/1-5 tefsiri.

124. Hans Wehr 4th ed., page 459 (of 1303); Râgib El-İsfahâni, Müfredat, s-b-k (سبق) maddesi, s. 478.

125. Yûnus, 10/3, 31; Ra'd, 13/2; Secde, 32/5; Râgib El-İsfahâni, Müfredat, d-b-r (دبر) maddesi, s. 374; Hans Wehr 4th ed., page 312 (of 1303).

126. "PGC 043234 galaksisinin merkezinde yer alan dev kara deliğin güçlü gelgit dalgaları, önce yuvarlak yıldızı bir kenarından çekiştirerek "fiyonk makarna" gibi büktü. Sonra da deforme edip parçaladı ve yıldızdan kopan gaz katmanlarını çatala sarılan spagettiyi emer gibi çekip yuttu." : https://khosann.com/kara-deliklere-giris-2-super-kutleli-kara-delik-yildizi-nasil-yuttu/

127. https://khosann.com/kara-deliklere-giris-1-10-adimda-kara-delige-dusen-astronota-ne-olur/

128. Detaylı açıklama için: https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/02/evrenin-yaratls.html

129. Nâzi'ât sûresindeki incelikler belirtilen linkten alınmıştır: https://kuranmucizeler.com/naziat-suresi-ve-kara-delikler

130. Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., XXXI/34.

131. Hâkka, 69/14.

132. İbnü’l-Cevzî, a.g.e., Hâkka, 69/14 tefsiri.

133. Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Hâkka, 69/14 tefsiri.

134. En’âm, 6/65.

135. Muhammed Bilal Nâdir, Tefsîr-i Nâdirî, En’âm, 6/65 tefsiri.

136. Sünen-i Tirmizî, Fiten 21; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 6235.

137. Nahl, 16/45; İsrâ, 17/68; Sebe, 34/9.

138. Mülk, 67/16.

139. https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnya

140. https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnya%27n%C4%B1n_yerkabu%C4%9Fu

141. Lawrence Berkeley National Laboratory, How the Earth stops high-energy neutrinos in their tracks, 22 Kasım, 2017. [İnternetten okuma için: https://phys.org/news/2017-11-earth-high-energy-neutrinos-tracks.html]

142. https://en.wikipedia.org/wiki/Radiogenic_nuclide#Radiogenic_heating

143. https://en.wikipedia.org/wiki/Geoneutrino

144. Bezrukov, L. B., Kurlovich, A. S., Lubsandorzhiev, B. K., Mezhokh, A. K., Morgalyuk, V. P., Sinev, V. V., & Zavarzina, V. P. (2018). Geo-Neutrinos and the Earth’s Internal Heat Flux. Physics of Particles and Nuclei, 49(4), 674-677. [İnternetten okuma için: https://link.springer.com/article/10.1134/S1063779618040135]

145. HOWELL Elizabeth, Earth's Core 1,000 Degrees Hotter Than Expected, 25 Nisan, 2013. [İnternetten okuma için: https://www.livescience.com/29054-earth-core-hotter.html]

146. JOHNSTON Hamish, Physicists isolate neutrinos from Earth’s mantle for first time, 14 Ağustos, 2015. [İnternetten okuma için: https://physicsworld.com/a/physicists-isolate-neutrinos-from-earths-mantle-for-first-time/]

147. ROWLEY David, Kinematics and dynamics of the East Pacific Rise linked to a stable, deep-mantle upwelling, 23 Aralık, 2016. [İnternetten okuma için: https://advances.sciencemag.org/content/2/12/e1601107]

148. Paragraf ve yerin dalgalanması başlığı belirtilen linkten istifade edilmiştir: https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2020/06/245-kuranda-yuzen-yer-kabugu-betimlemesi/

149. Kehf, 18/47; Tûr, 52/10; Nebe, 78/20; Tekvîr, 81/3.

150. https://fr.wikipedia.org/wiki/Dilatation_thermique

151. https://wwz.ifremer.fr/L-ocean-pour-tous/Nos-ressources-pedagogiques/Comprendre-les-oceans/Ocean-et-climat/Surchauffe-des-oceans.-quelles-consequences-sur-le-niveau-des-mers#:~:text=%C3%89l%C3%A9vation%20du%20niveau%20de%20la%20mer&text=Le%20niveau%20de%20la%20mer,glaces%20et%20des%20calottes%20polaires.

152. İnfitâr, 82/3.

153. İbnü'l-Cevzî, a.g.e., İnfitâr, 82/3 tefsiri; Beyzâvî, a.g.e., İnfitâr, 82/3; Nesefî, Medarikü't-Tenzi'l-Ve Hakaiku't-Te'vil, İnfitâr, 82/3; vs.

154. Bakara, 2/60, 74; İsrâ, 17/90, 91; Kamer, 54/12; İnsan, 76/6.

155. http://jumpmag.co.uk/science-news-discovery-underground-ocean/

156. https://www.newscientist.com/article/dn25723-massive-ocean-discovered-towards-earths-core/

157. https://khosann.com/dunyanin-merkezine-seyahat-yerkurenin-derinliklerinde-yeralti-okyanusu-bulundu-jules-vernein-ruyasi-gercek-oldu/

158. D. G. Pearson, F. E. Brenker, F. Nestola, J. McNeill, L. Nasdala, M. T. Hutchison, S. Matveev, K. Mather, G. Silversmit, S. Schmitz, B. Vekemans & L. Vincze, Hydrous mantle transition zone indicated by ringwoodite included within diamond, Nature c. 507, s. 221–224, 12 Mart, 2014. [İnternetten okuma için: https://www.nature.com/articles/nature13080]

159. Buhârî, a.g.e., Fiten, 24, 26; Ahmed, a.g.e., IV/6-7; Tirmizî, a.g.e., Fiten, 21; Ebû Dâvûd, a.g.e., Melâhım, 12; İbn Mâce, Es-Sünen, Fiten, 28.

160. Tirmizî, a.g.e., Fiten, 38.

161. https://fr.wikipedia.org/wiki/Explosion_atomique

162. VEY Tristan, Uranus, la planète couchée, aurait été renversée par un chauffard cosmique, 5 Temmuz, 2018. [İnternetten okuma için: https://www.lefigaro.fr/sciences/2018/07/05/01008-20180705ARTFIG00223-uranus-la-planete-couchee-aurait-ete-renversee-par-un-chauffard-cosmique.php]

163. https://insh.world/science/what-if-earth-started-spinning-backwards/

164. https://www.nasa.gov/centers/goddard/news/topstory/2003/0210rotation.html

165. https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2019/11/166-gunesin-batidan-dogmasi-mumkun-mu/

166. Buhârî, a.g.e., Tefsir, Zümer 2, Tehvid, 19, 26, 36.

167. Müslim, a.g.e., Sıfâtu'l-Münafikûn, 2, 2791; Tirmizî, a.g.e., Tefsir, 41, 3241-2; İbn Mâce, a.g.e., Zühd, 33, 4279-80.

168. Taberî, a.g.e., XVII, 467.

169. Furkân, 25/25.

Kıyâmet hakkında şu makaleler okunabilir: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/221354